

NOWOTWORY ZŁOŚLIWE W WOJ. DOLNOŚLĄSKIM W ROKU 2015

Jerzy Błaszczyk, Maria Jagas, Piotr Hudziec

WROCLAW 2017

**Dolnośląskie
Centrum
Onkologii we Wrocławiu**

**Dolnośląski
Rejestr
Nowotworów**

**Nowotwory złośliwe
w woj. dolnośląskim w roku 2015**

Jerzy Błaszczyk, Maria Jagas, Piotr Hudziec

Wrocław 2017

Współpraca:

Zespół Dolnośląskiego Rejestru Nowotworów:

**Elżbieta Chwieralska, Kamila Kępska,
Elżbieta Lipska, Małgorzata Modrzejewska**

Dolnośląskie Centrum Onkologii we Wrocławiu

Wstęp

Metodyka

Zachorowania

Trendy

Przeżycia 5-letnie, zmiany w latach 1985-2011

Pierwotne nowotwory mnogie w populacji dolnośląskiej w roku 2015

Metody leczenia chorych z 2015 roku

Jednostki zgłaszające karty dotyczące zachorowań w 2015 roku

Piśmiennictwo

Karta zgłoszenia nowotworu

Instrukcja wypełniania KZN

Tabele

1. Zachorowania na nowotwory złośliwe według umiejscowienia i płci, woj. Dolnośląskie, 2015
2. Zachorowania na nowotwory złośliwe w powiatach woj. Dolnośląskiego, 2015
3. Zachorowania na nowotwory złośliwe według umiejscowienia i płci, miasto Wrocław, 2015
4. Trendy zmian liczb zachorowań na najczęstsze na Dolnym Śląsku nowotwory na podstawie danych z lat 1985-2015 oraz 2001-2015
5. Wartości 5-letnich przeżyć względnych w pięcioletnich okresach 1985-2009
6. Nowotwory mnogie zarejestrowane w latach 1984-2015
7. Odsetki nowotworów potwierdzonych badaniem histopatologicznym w DRN
8. Czas, po jakim wystąpił drugi nowotwór
9. Pierwsze nowotwory mężczyźni
10. Pierwsze nowotwory u kobiet
11. Najczęstsze nowotwory mnogie u mężczyzn
12. Najczęstsze nowotwory mnogie u kobiet
13. Najczęstsze pary nowotworów, mężczyźni
14. Najczęstsze pary nowotworów, kobiety
15. Przeżycia 5-letnie chorych na pierwotne nowotwory mnogie z lat 1985-2011
16. Metody leczenia w najczęstszych umiejscowieniach, odsetki leczonych radykalnie w DCO
- 16 a. Zmiany w latach 2010-2015

Ryciny

1. Struktura nowotworów złośliwych według umiejscowienia, Dolny Śląsk, 2015
- 2.1 Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe w województwie dolnośląskim w latach 2003-2015 w grupach wieku, mężczyźni
- 2.2 Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe w województwie dolnośląskim w latach 2003-2015 w grupach wieku, kobiety
3. Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe ogółem (ICD-10: C00-D09) na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015
4. Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe płuc na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015
- 5.1. Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe układu pokarmowego na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015. Mężczyźni
- 5.2. Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe układu pokarmowego na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015. Kobiety
6. Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe układu moczowo-płciowego na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015. Mężczyźni
7. Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe krtani na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015. Mężczyźni
8. Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe piersi u kobiet na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015.
9. Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe narządów rodnych u kobiet na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015.

WSTĘP

W roku 2015 stwierdziliśmy w woj. dolnośląskim 13.101 zachorowań na nowotwory złośliwe (inwazyjne C00-C96 i in situ D00-D09). Standaryzowane współczynniki zachorowalności wyniosły w 2015 roku dla mężczyzn 311,7 na 100 tys. i dla kobiet 253,7 (w roku 2014 odpowiednio 313,9 i 236,1).

Według danych GUS w roku 2015 w woj. dolnośląskim wystąpiło 8.185 zgonów z powodu nowotworów złośliwych, nowotwory złośliwe stanowiły przyczynę 26% spośród wszystkich 31.540 zgonów. Standaryzowane współczynniki umieralności w roku 2015 wyniosły 207,0 na 100 tys. u mężczyzn i 116,2 u kobiet (w roku 2014 odpowiednio 194,6 i 108,6).

Nasze ostatnie dane wskazują, że obserwowane przeżycia 5-letnie chorych na wszystkie nowotwory złośliwe wynoszą 44%. Uwzględniając ten fakt szacujemy, że 40% mieszkańców Dolnego Śląska już choruje, lub będzie chorowało w swoim życiu na nowotwór złośliwy.

Doświadczenia wskazują, że lekarze pierwszego kontaktu nie dość doceniają częstość występowania nowotworów złośliwych w społeczeństwie. Do nich też przede wszystkim adresujemy kolejne opracowanie, tym razem dotyczące roku 2015.

Podobnie jak poprzednie, zawiera ono podstawowe dane o występowaniu nowotworów na Dolnym Śląsku, ich zróżnicowaniu pod względem geografii województwa, płci i umiejscowienia. Przedstawiamy także wyniki leczenia niektórych nowotworów złośliwych określone jako odsetki przeżyć pięcioletnich.

Reforma administracyjna zlikwidowała od 1999 roku podział Dolnego Śląska na cztery województwa i wprowadziła powiaty i podregiony. Dlatego podajemy szczegółowe dane o liczbach zachorowań na nowotwory złośliwe w miastach dolnośląskich funkcjonujących na prawach powiatu: Wrocławiu, Wałbrzychu, Legnicy i Jeleniej Górze oraz w pozostałych powiatach. Dane te mogą pozwolić na planowanie coraz częściej prowadzonych w naszym województwie badań profilaktycznych, w tym przesiewowych.

Ponadto pod adresem <http://www.dco.com.pl/drn> umieściliśmy szczegółowe dane o zachorowaniach w pięcioletnich grupach wiekowych według płci i rozpoznań, powiatów oraz liczby zachorowań w gminach woj. dolnośląskiego.

Dziękujemy pracownikom ochrony zdrowia Dolnego Śląska, którzy dopełniali obowiązku zgłaszania zachorowań i zgonów na nowotwory złośliwe wynikającego z Ustawy o Statystyce Publicznej. Dolnośląski Rejestr Nowotworów posiada dzięki nim kompletne dane o liczbach zachorowań na Dolnym Śląsku.

W biuletynie zawarte są tylko podstawowe dane z zakresu epidemiologii nowotworów złośliwych na Dolnym Śląsku. Uzyskanie bardziej szczegółowych informacji jest możliwe w Zakładzie Epidemiologii Nowotworów Dolnośląskiego Centrum Onkologii, Wrocław, pl. Hirszfelda 12, tel. 71-36-89-553 do 555, fax. 71-36-89-555, email: blaszczyk.j@dco.com.pl.

Na stronie internetowej Dolnośląskiego Centrum Onkologii <http://www.dco.com.pl> w zakładce „Zakład Epidemiologii i Dolnośląski Rejestr Nowotworów” znajdują się dodatkowe informacje o działalności Zakładu. Dostępne są tam wersje elektroniczne publikacji od roku 2001 oraz inne opracowania.

Standaryzowane współczynniki zachorowalności w woj. dolnośląskim są dostępne na stronie www.onkologia.org.pl w zakładce „Krajowa Baza Danych Nowotworowych”.

METODYKA

Podstawowe dane o zachorowalności i umieralności w Polsce, w tym w podziale na województwa, w grupach wieku, oraz standaryzowane współczynniki dla umiejscowień są dostępne na portalu Krajowego Rejestru Nowotworów [31].

Podobnie jak poprzednio wydane [1-30], także ten biuletyn ma na celu szczegółowe przedstawienie sytuacji zachorowań na nowotwory złośliwe na Dolnym Śląsku w tym w zakresie zmian liczb zachorowań, wieku, przeżyć 5-letnich, leczenia i nowotworów mnogich. Takich informacji brak na stronie Krajowego Rejestru Nowotworów.

Dane o zachorowaniach na nowotwory złośliwe z lat 1984-2014 pochodzą z Dolnośląskiego Rejestru Nowotworów, a z roku 2015 z Krajowego Rejestru Nowotworów. W celu obliczenia trendów zmiany liczb zachorowań obliczono regresję liniową, została ona zilustrowana na wykresach. Zmianę roczną wyrażono w procentach, podziału na umiejscowienia dokonano według dziesiątej rewizji ICD (klasyfikacji chorób nowotworowych) [32].

W roku 2015 Minister Zdrowia wprowadził obowiązek wystawienia elektronicznej karty zgłoszenia (e-KZNZ) powiązany z wystawieniem „zielonej karty” (DILO) choremu na nowotwór, więc pierwsza informacja o chorym nie wpływała do Dolnośląskiego Rejestru Nowotworów w wersji „papierowej” MZ/N-1a. Jednocześnie lekarze uznając, że wymóg ministerstwa został po wystawieniu e-KZNZ spełniony, przestali wystawiać zgłoszenia kontrolne z przebiegu leczenia na kartach MZ/N-1a. Dla 80% dolnośląskich chorych z roku 2015 informacje pochodzą tylko z pojedynczego zgłoszenia. Spowodowało to pogorszenie jakości danych o leczeniu chorych, (które tuż po rozpoznaniu najczęściej nie jest jeszcze wdrożone) oraz zaawansowaniu. Ponadto karta DILO nie jest wymagana dla chorych na nowotwory skóry, w znacznym stopniu przestały one być zgłaszane: w roku 2014, przed wprowadzeniem DILO zostało zgłoszonych na papierowych kartach zgłoszenia 1.190 przypadków, w roku 2015 zaś 563. Różnica ta wpłynęła na spadek ogólnej liczby nowotworów w roku 2015 w porównaniu z rokiem 2014.

Dane demograficzne oraz o zgonach pochodzą z Głównego Urzędu Statystycznego, informacje o zgonach zostały uzupełnione w Ministerstwie Cyfryzacji.

Do obliczenia przeżyć względnych użyto własnego arkusza obliczeniowego, którego budowę oparto na standardowej metodzie Hakulinena [33]. Metoda oparta jest na obliczeniu teoretycznych wartości przeżyć uwzględniających wiek chorych i związane z nim wartości współczynnika dalszego trwania życia.

ZACHOROWANIA

Dane zawarte w biuletynie dotyczą obserwowanej prawie 3-milionowej populacji zamieszkującej Dolny Śląsk. Według danych GUS 31 grudnia 2015 roku było to 2.904.207 mieszkańców, 51,9% tej liczby stanowiły kobiety.

W roku 2015 zarejestrowano w województwie dolnośląskim 12.747 nowych zachorowań (w roku 2014 było ich 12.762) na inwazyjne nowotwory złośliwe (ICD-10: C00 – C97). W porównaniu z rokiem 2014 odnotowaliśmy spadek liczby zachorowań o 13 przypadków. Zachorowania mężczyzn stanowiły 48,9%, a kobiet 51,1% wszystkich zarejestrowanych nowotworów. Ponadto stwierdziliśmy 354 nowotwory przedinwazyjne D00 – D09 (462 w roku 2014). U mężczyzn stwierdzono 136 nowotwory in situ i 218 u kobiet.

Najczęściej występującymi umiejscowieniami nowotworów inwazyjnych u mężczyzn były w roku 2015 płuco (17,5%), gruczoł krokowy (15,4%), jelito grube (okrężnica i odbytnica – 14,7%), układ limfatyczny i krwiotwórczy (6%) i pęcherz moczowy (5,6%) a u kobiet piersi (22,8%), jelito grube (11,6%), płuco (10,2%), trzon macicy (7,4%), układ limfatyczny i krwiotwórczy (5,7%) i jajnik (5,3%).

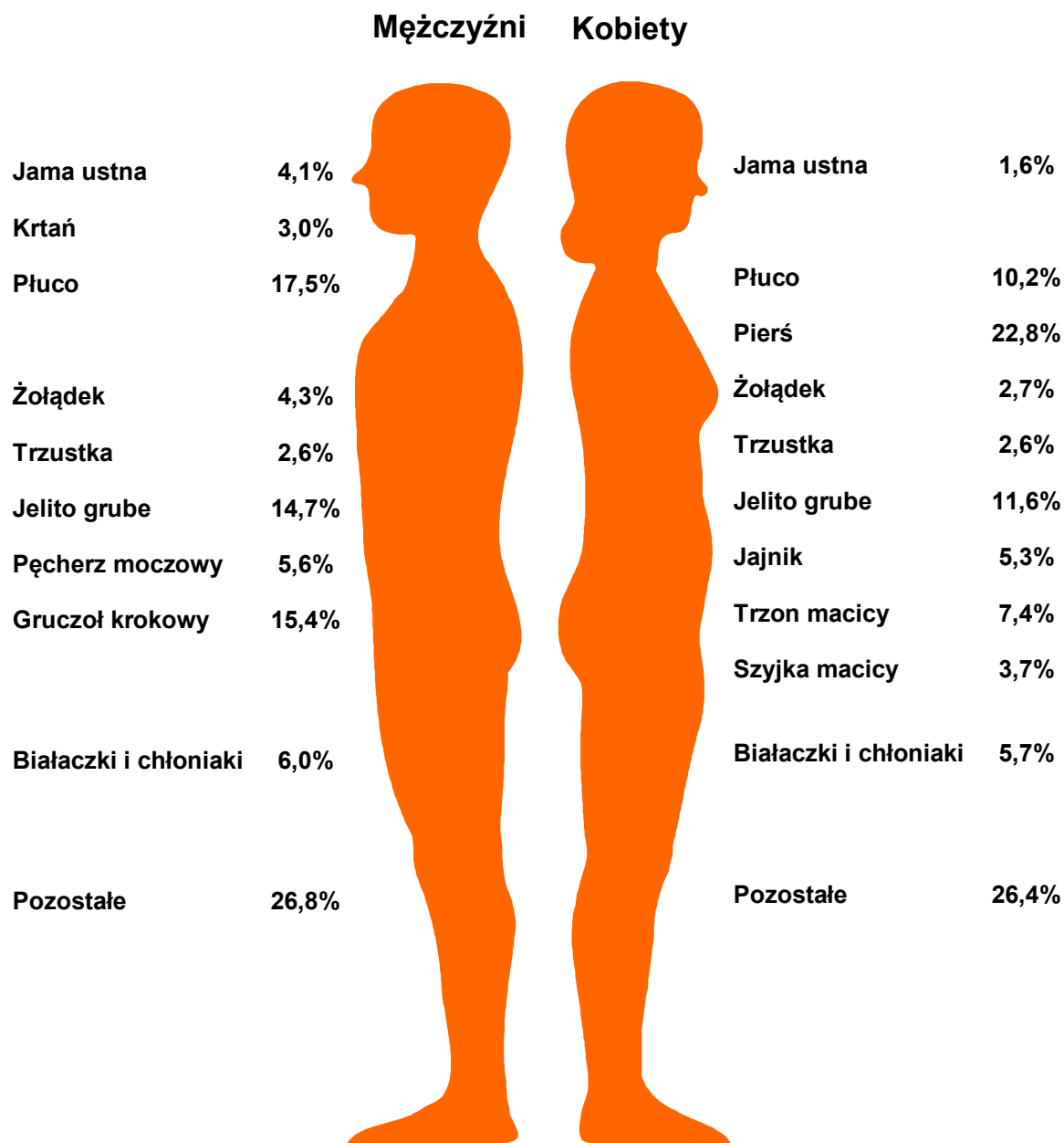
Obserwacja liczb zachorowań kobiet na nowotwory złośliwe piersi oraz raka szyjki macicy, które w roku 2015 były podmiotem badań przesiewowych wskazuje na wzrost liczby nowotworów złośliwych wykrywanych u kobiet w grupach wieku objętych przesiewem. Ponadto dwukrotnie w latach 2008-2015 w porównaniu z 2007 wzrosły liczby nowotworów przedinwazyjnych, co czwarty rak szyjki macicy stwierdzony w latach 2008-2015 w woj. dolnośląskim był rakiem in situ.

Stwierdzany od 2003 roku u obu płci systematyczny wzrost liczb zachorowań stwierdzanych w grupach wieku od 60 do 69 roku życia może być następstwem zwiększonej czujności onkologicznej, będącej wtórnym efektem programu przesiewowego wśród kobiet w wieku 50-69 lat. Ponadto stwierdzamy stały wzrost liczb zachorowań wykrywanych u obu płci w grupach wieku od 80 lat. Z jednej strony może on być efektem starzenia się dolnośląskiej populacji, z drugiej wzrostu zachorowalności na nowotwory okrężnicy, odbytnicy i pęcherza moczowego u obu płci oraz trzonu macicy u kobiet, gruczołu krokowego u mężczyzn. Umiejscowienia te charakteryzują się wzrostem współczynnika zachorowalności ściśle korelującym z wiekiem, aż do ostatniej grupy wiekowej, 85 i więcej lat.

W roku 2015 najwięcej zachorowań u mężczyzn stwierdziliśmy w grupach wiekowych 60-64 i 65-69 lat, po około 1200 zachorowań i u kobiet w grupie wiekowej 60-64 lata 1100 i w grupie 65-69 1200 zachorowań.

Powyższe liczby dotyczą nowych zachorowań, stwierdzonych w roku 2015. Uwzględniając chorych podlegających 5-letniej obserwacji szacujemy, że opieką onkologiczną objętych jest około 40.000 mieszkańców Dolnego Śląska chorych na nowotwory złośliwe.

Ryc.1 Struktura nowotworów złośliwych według umiejscowienia. Dolny Śląsk 2015

Tab.1 Zachorowania na nowotwory złośliwe według umiejscowienia i płci, województwo dolnośląskie, 2015

Umiejscowienie	ICD-10	Razem	Mężczyźni	Kobiety
Wszystkie umiejscowienia	C00-C97	12.747	6.233	6.514
Warga, jama ustna i gardło	C00-C14	351	247	104
Warga	C00	24	20	4
Język	C01-C02	74	46	28
Gruzoły ślinowe	C07-C08	34	19	15
Dno jamy ustnej	C04	32	23	9
Gardło	C09-C14	132	109	23
Inne i nieokreślone	C03,C05-C06	55	30	25
Narządy trawienne i otrzewna	C15-C26	3.012	1.669	1.343
Przełyk	C15	134	103	31
Żołądek	C16	490	311	179
Określona	C18	1031	547	484
Odbytnica	C19-C21	639	366	273
Wątroba i pęcherzyk żółciowy	C22-C23	245	116	129
Trzustka	C25	347	176	171
Inne i nieokreślone	C17,C24,C26	126	50	76
Narządy oddechowe	C30-C39	2.035	1.311	724
Krtani	C32	218	189	29
Pluco	C33-C34	1756	1.091	665
Inne i nieokreślone	C30-C31, C37-C39	61	31	30
Kość, tkanka łączna i skóra	C40-C49	995	510	485
Kość	C40-C41	33	21	12
Tkanka łączna	C45-C49	100	56	44
Czerniak złośliwy	C43	299	146	153
Skóra	C44	563	287	276
Pierś	C50	1.492	10	1.482
Narządy płciowe żeńskie	C51-C58	1.131	x	1.131
Szyjka macicy	C53	241	x	241
Trzon macicy	C54	480	x	480
Jajnik	C56-C57	343	x	343
Inne i nieokreślone	C51-52,C55,C58	67	x	67
Narządy płciowe męskie	C60-C63	1.081	1.081	x
Gruzoł krokowy	C61	963	963	x
Jądro	C62	104	104	x
Inne i nieokreślone	C60,C63	14	14	x
Narządy moczowe	C64-C68	931	613	318
Pęcherz moczowy	C67	484	347	137
Nerka i inne umiejscowienia	C64-66,C68	447	266	181
Oko, mózg i układ nerwowy	C69-C72	308	142	166
Gruzoły wydzielania wewnętrznego	C73-C75	221	47	174
Tarczycza	C73	206	42	164
Inne	C74-C75	15	5	10
Białaczki	C91-C95,C97	288	164	124
Inne tkanki limfat. i krwiotwórczej	C81-85,C88,C90,C96	459	213	246
Choroba Hodgkina	C81	69	28	41
Szpiczak mnogi	C90,C96	129	61	68
Inne chłoniaki	C82-85, C88	261	124	137
Inne i nieokreślone umiejscowienia	C76-C80	443	226	217

Nowotwory in situ

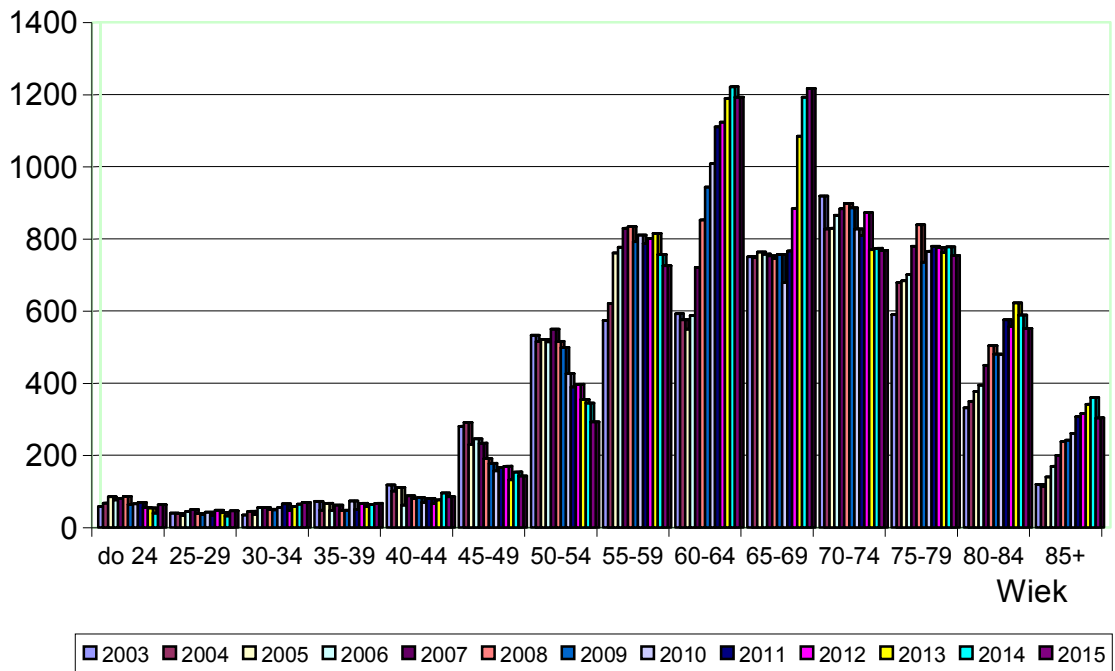
Umiejscowienie	ICD-10	Razem	Mężczyźni	Kobiety
Wszystkie	D00-D09	354	136	218
Jama ustna, przełyk i żołądek	D00	3	2	1
Inne i nieokreślone narządy trawienne	D01	5	2	3
Ucho środkowe i układ oddechowy	D02	7	6	1
Czerniak	D03	8	4	4
Skóra	D04	7	4	3
Pierś	D05	87	0	87
Szyjka macicy	D06	66	x	66
Inne i nieokreślone narządy płciowe	D07	13	4	9
Inne i nieokreślone umiejscowienia	D09	158	114	44

Tab. 2 Zachorowania na nowotwory w powiatach woj. dolnośląskiego, 2010-2015 *

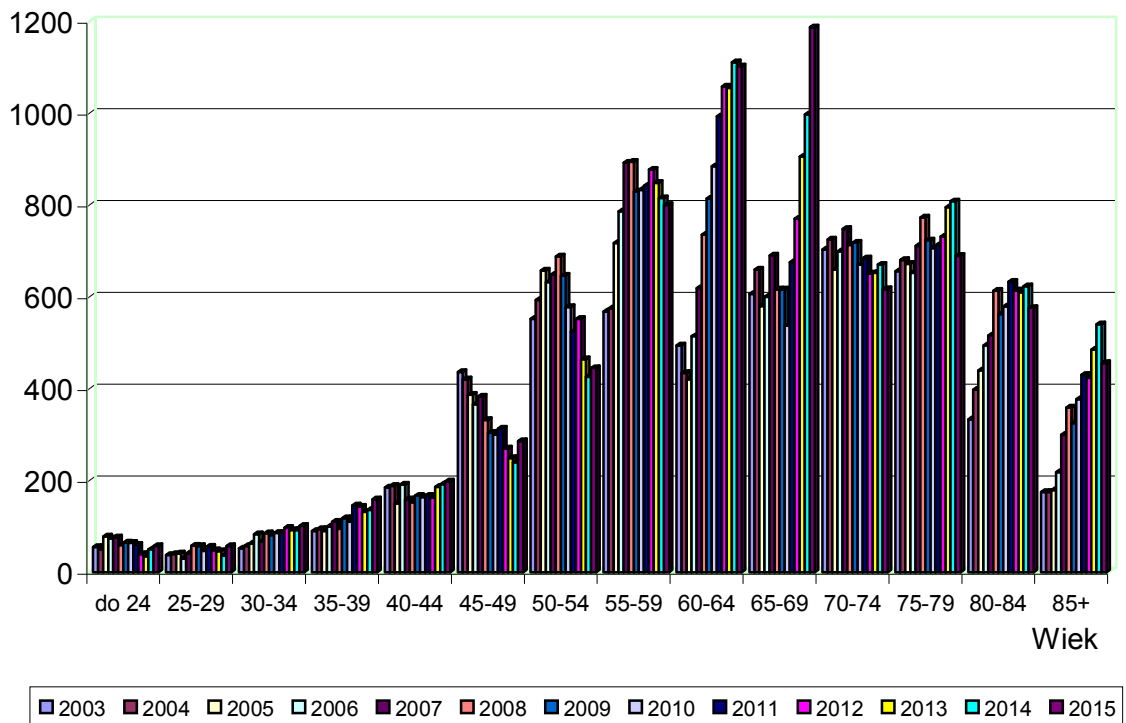
Powiat	Rok	Mężczyźni					Kobiety						
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
miasto Jelenia Góra		189	203	195	191	199	194	227	201	183	201	205	235
Jeleniogórski		128	112	133	131	121	132	129	131	114	130	130	132
Bolesławiecki		137	167	151	174	173	205	157	176	172	182	200	219
Lubański		114	120	111	112	128	102	118	129	116	110	129	126
Lwówecki		86	84	92	90	104	118	78	91	75	90	104	119
Zgorzelecki		174	204	214	167	202	206	176	208	227	221	216	213
Podregion jeleniogórski		828	890	896	865	927	957	885	936	887	934	984	1044
miasto Legnica		213	218	202	214	228	213	209	240	221	238	211	250
Legnicki		91	82	99	120	99	122	92	94	82	101	104	149
Głogowski		143	153	172	156	190	178	136	157	134	172	203	169
Lubiński		209	219	218	259	225	252	192	186	252	201	234	256
Polkowicki		92	104	109	118	130	135	97	90	101	107	128	136
Złotoryjski		89	110	80	91	94	107	84	89	100	91	70	104
Podregion legnicko-głogowski		837	886	880	958	966	1007	810	856	890	910	950	1064
miasto Wałbrzych		241	226	255	251	278	280	267	306	319	308	281	286
Wałbrzyski		112	85	123	130	116	121	120	125	137	140	129	105
Dzierżoniowski		194	224	229	264	237	197	244	276	258	259	261	264
Kamiennogórski		96	109	102	95	98	79	94	126	121	103	98	96
Kłodzki		351	327	313	328	324	376	347	290	335	287	329	363
Świdnicki		299	295	368	338	353	361	336	339	348	408	403	340
Ząbkowicki		132	144	139	131	122	157	128	165	150	146	144	161
Podregion wałbrzyski		1425	1410	1529	1537	1528	1571	1536	1627	1668	1651	1645	1615
Wrocławski		189	219	233	244	255	218	204	205	208	226	228	254
Górowski		52	56	62	70	70	72	46	45	59	49	58	70
Jaworski		101	85	112	120	102	128	93	80	110	98	101	104
Milicki		82	62	66	73	73	82	55	77	77	74	78	84
Oleśnicki		123	131	169	220	199	208	117	138	171	245	195	220
Oławski		228	222	191	164	207	151	192	221	207	161	199	187
Strzeliński		69	98	114	106	107	130	75	97	113	98	124	92
Średzki		75	93	89	83	98	104	82	83	84	82	117	92
Trzebnicki		136	186	170	195	176	183	145	146	188	148	163	155
Wołowski		86	111	117	120	118	100	95	104	109	116	127	83
Podregion wrocławski		1141	1263	1323	1395	1405	1376	1104	1196	1326	1297	1390	1341
Podregion miasto Wrocław		1439	1536	1538	1595	1656	1456	1598	1688	1670	1759	1770	1674

* Szczegółowe dane dla powiatów na stronie <http://www.dco.com.pl/drn>

Ryc. 2.1 Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe w województwie dolnośląskim w latach 2003-2015 w grupach wieku, mężczyźni

Ryc. 2.2 Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe w województwie dolnośląskim w latach 2003-2015 w grupach wieku, kobiety

Tab. 3 Zachorowania na nowotwory złośliwe według umiejscowienia i płci, miasto Wrocław, 2015

Umiejscowienie	ICD-10	Razem	Mężczyźni	Kobiety
Wszystkie umiejscowienia	C00-C97	3.025	1.414	1.612
Warga, jama ustna i gardło	C00-C14	72	48	24
Warga	C00	6	4	2
Język	C01-C02	16	8	8
Gruzoły ślinowe	C07-C08	12	7	5
Dno jamy ustnej	C04	7	4	3
Gardło	C09-C14	22	19	3
Inne i nieokreślone	C03,C05-C06	9	6	3
Narządy trawienne i otrzewna	C15-C26	704	356	348
Przełyk	C15	25	16	9
Żołądek	C16	113	59	54
Okreźnica	C18	256	131	125
Odbytnica	C19-C21	131	66	65
Wątroba i pęcherzyk żółciowy	C22-C23	61	31	30
Trzustka	C25	85	41	44
Inne i nieokreślone	C17,C24,C26	33	12	21
Narządy oddechowe	C30-C39	436	250	186
Krtkań	C32	35	27	8
Płuco	C33-C34	389	218	171
Inne i nieokreślone	C30-C31, C37-C39	12	5	7
Kość, tkanka łączna i skóra	C40-C49	255	135	120
Kość	C40-C41	11	5	6
Tkanka łączna	C45-C49	25	17	8
Czerniak złośliwy	C43	77	41	36
Skóra	C44	142	72	70
Pierś	C50	414	3	411
Narządy płciowe żeńskie	C51-C58	247	x	247
Szyjka macicy	C53	42	x	42
Trzon macicy	C54	114	x	114
Jajnik	C56-C57	74	x	74
Inne i nieokreślone	C51-52,C55,C58	17	x	17
Narządy płciowe męskie	C60-C63	286	286	x
Gruzoł krokowy	C61	256	256	x
Jądro	C62	27	27	x
Inne i nieokreślone	C60,C63	3	3	x
Narządy moczowe	C64-C68	223	158	65
Pęcherz moczowy	C67	117	91	26
Nerka i inne umiejscowienia	C64-66,C68	106	67	39
Oko, mózg i układ nerwowy	C69-C72	74	33	41
Gruzoły wydzielania wewnętrznego	C73-C75	57	19	38
Tarczycyca	C73	53	17	36
Inne	C74-C75	4	2	2
Białaczki	C91-C95,C97	59	33	26
Inne tkanki limfat. i krwiotwórczej	C81-85,C88,C90,C96	105	50	55
Choroba Hodgkina	C81	18	8	10
Szpiczak mnogi	C90,C96	31	14	17
Inne chłoniaki	C82-85, C88	56	28	28
Inne i nieokreślone umiejscowienia	C76-C80	94	43	51

Nowotwory in situ

Umiejscowienie	ICD-10	Razem	Mężczyźni	Kobiety
Wszystkie	D00-D09	104	41	63
Jama ustna, przełyk i żołądek	D00	0	0	0
Inne i nieokreślone narządy trawienne	D01	1	0	1
Ucho środkowe i układ oddechowy	D02	2	1	1
Czerniak	D03	3	1	2
Skóra	D04	4	2	2
Pierś	D05	29	0	29
Szyjka macicy	D06	9	x	9
Inne i nieokreślone narządy płciowe	D07	4	0	4
Inne i nieokreślone umiejscowienia	D09	52	37	15

TRENDY

Analizie zmian w latach 1985-2015 poddano liczby zachorowań na nowotwory ogółem i najczęstsze umiejscowienia u obu płci.

Na Dolnym Śląsku w badanym okresie stwierdzamy wzrost liczb rejestrowanych zachorowań u mężczyzn w tempie 1,7% rocznie, a u kobiet 3,1%.

U mężczyzn najszybciej rosły liczby zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe gruczołu krokowego (rocznie średnio o 25%), okrężnicy (12%), odbytnicy (5%), pęcherza moczowego i nerki (4%). W badanym okresie niewielki roczny trend malejący wykazywały nowotwory złośliwe żołądka i krtani (po -1%) oraz płuca (-0,4%).

U kobiet najszybciej rosły liczby zachorowań na nowotwory złośliwe piersi (średnio rocznie o 8%), okrężnicy (7%), płuca i trzonu macicy (5%) oraz odbytnicy (3%). Mały liczb rocznych zachorowań na nowotwory inwazyjne szyjki macicy (-2%) i żołądka (-1%).

Poniżej przedstawiamy wartości liczbowe rocznych zmian (o ile więcej, lub mniej nowotworów spodziewamy się w następnym roku) dla najczęściej stwierdzanych nowotworów obliczone na podstawie danych z trzydziestu lat 1985-2015 oraz piętnastu lat XXI wieku 2001-2015. Na podstawie tych ostatnich danych prognozujemy, że średni roczny wzrost liczby zachorowań na wszystkie nowotwory u obu płci w najbliższych latach może w woj. dolnośląskim sięgać 210 zachorowań.

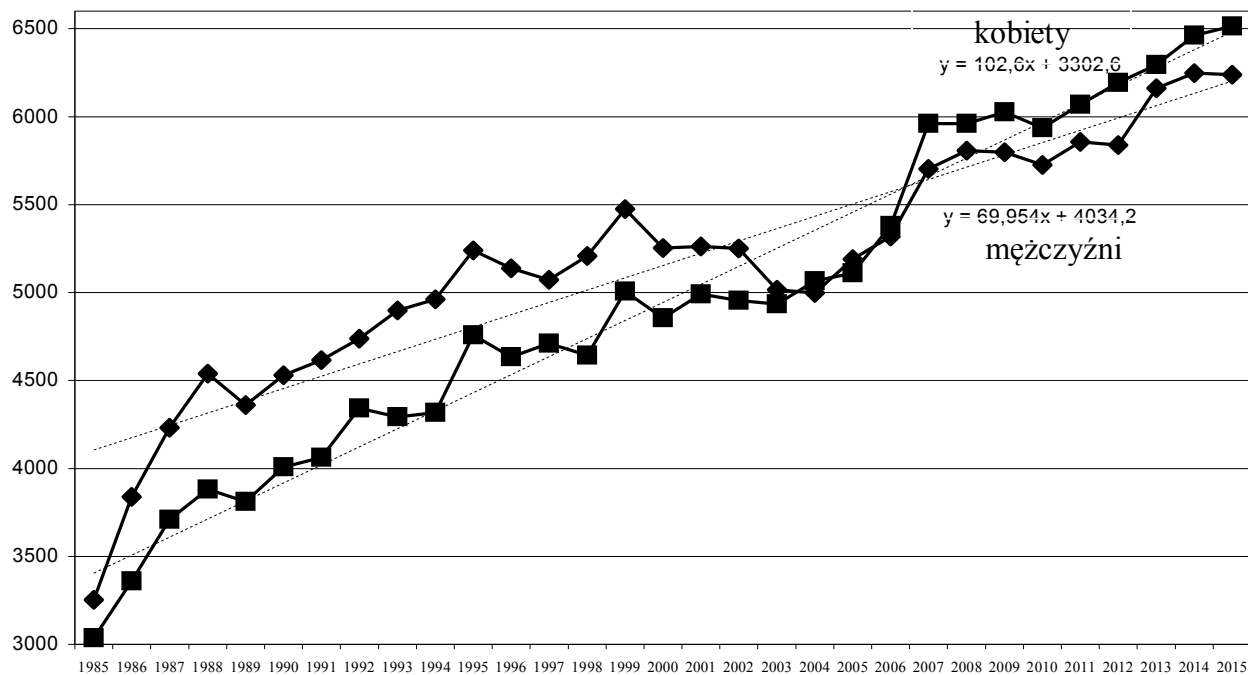
Tab. 4 Trendy liczb zachorowań na najczęstsze nowotwory na Dolnym Śląsku na podstawie danych z lat 1985-2015 oraz 2001-2015

Mężczyźni	Zmiana roczna (liczby)	
	1985-2015	2001-2015
ogółem	+70	+89
gruczoł krokowy	+21	+41
okrężnica	+13	+12
pęcherz moczowy	+8	-5
odbytnica	+7	+9
nerka	+5	+2
trzustka	0	+1
krtani	-2	-3
żołądek	-4	+2
płuco	-6	-21

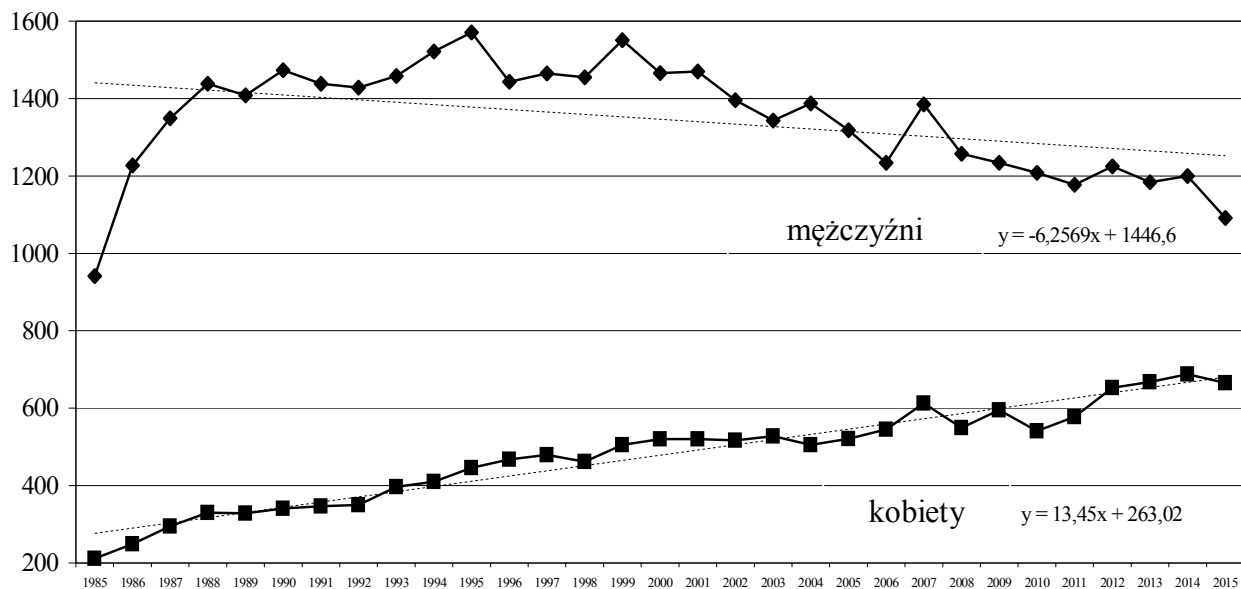
Kobiety	Zmiana roczna (liczby)	
	1985-2015	2001-2015
ogółem	+103	+125
piersz*	+34	+33
płuco	+13	+12
okrężnica	+10	+10
trzon macicy	+9	+16
odbytnica	+7	+5
jajnik	+3	+5
trzustka	0	+2
żołądek	-4	+2
szyjka macicy*	-7	-4

* dotyczy inwazyjnych (C50 i C53)

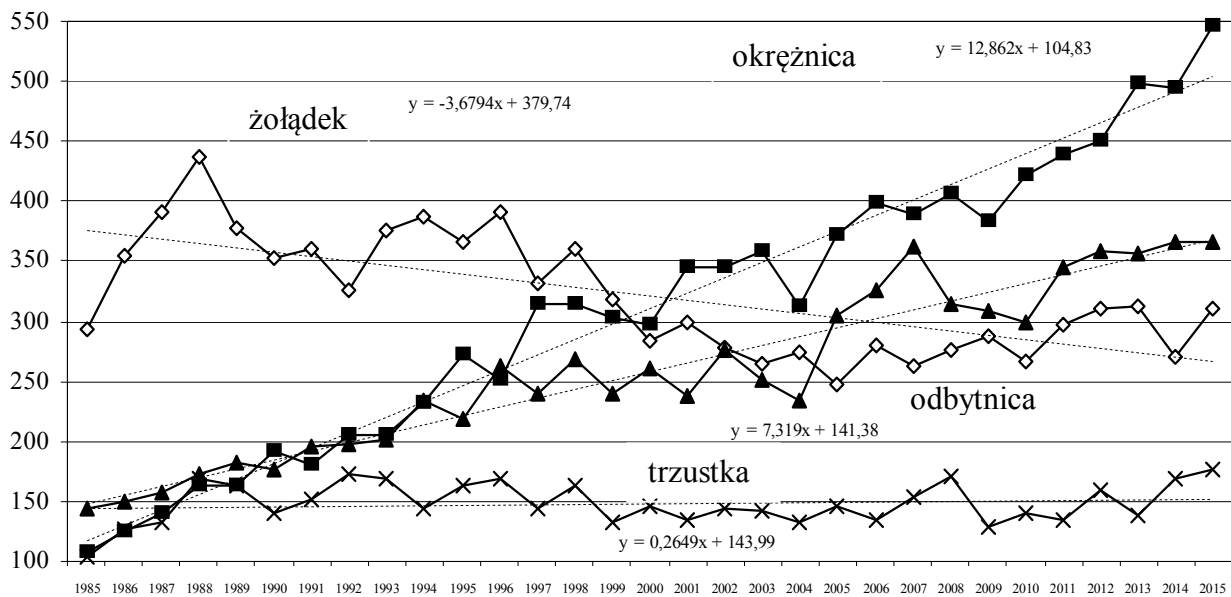
Ryc.3 Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe ogółem (ICD-10: C00-C96) na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015

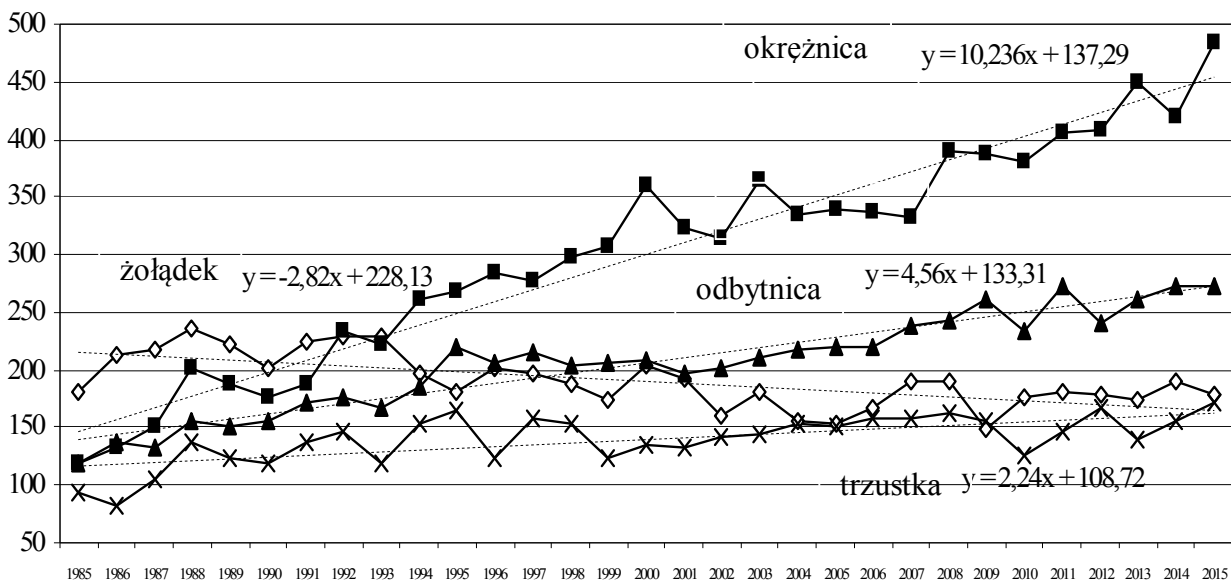
Ryc.4 Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe płuc na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015

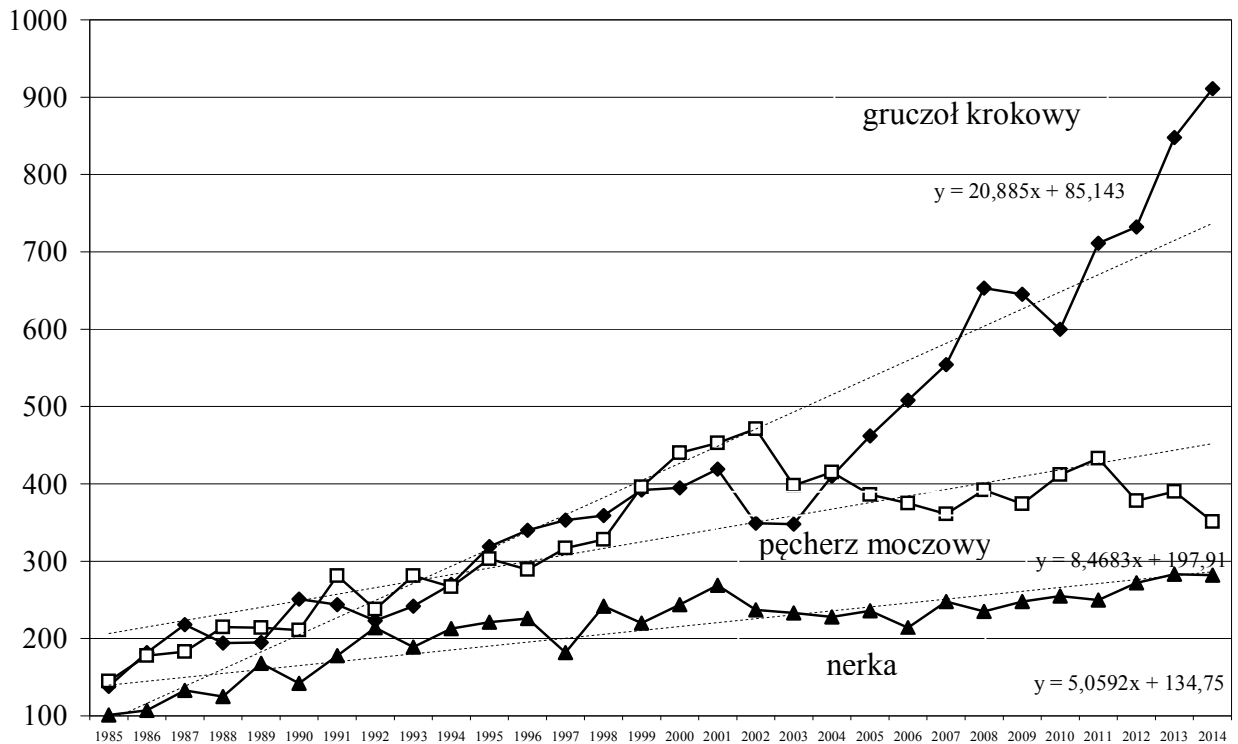
Ryc.5.1 Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe układu pokarmowego na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015. Mężczyźni

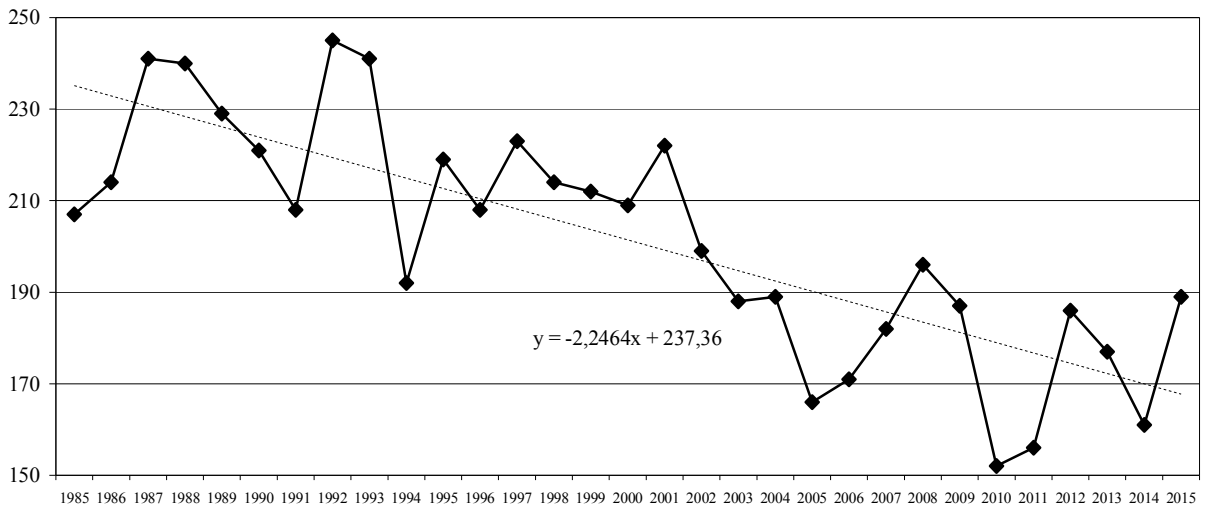
Ryc.5.2 Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe układu pokarmowego na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015. Kobiety

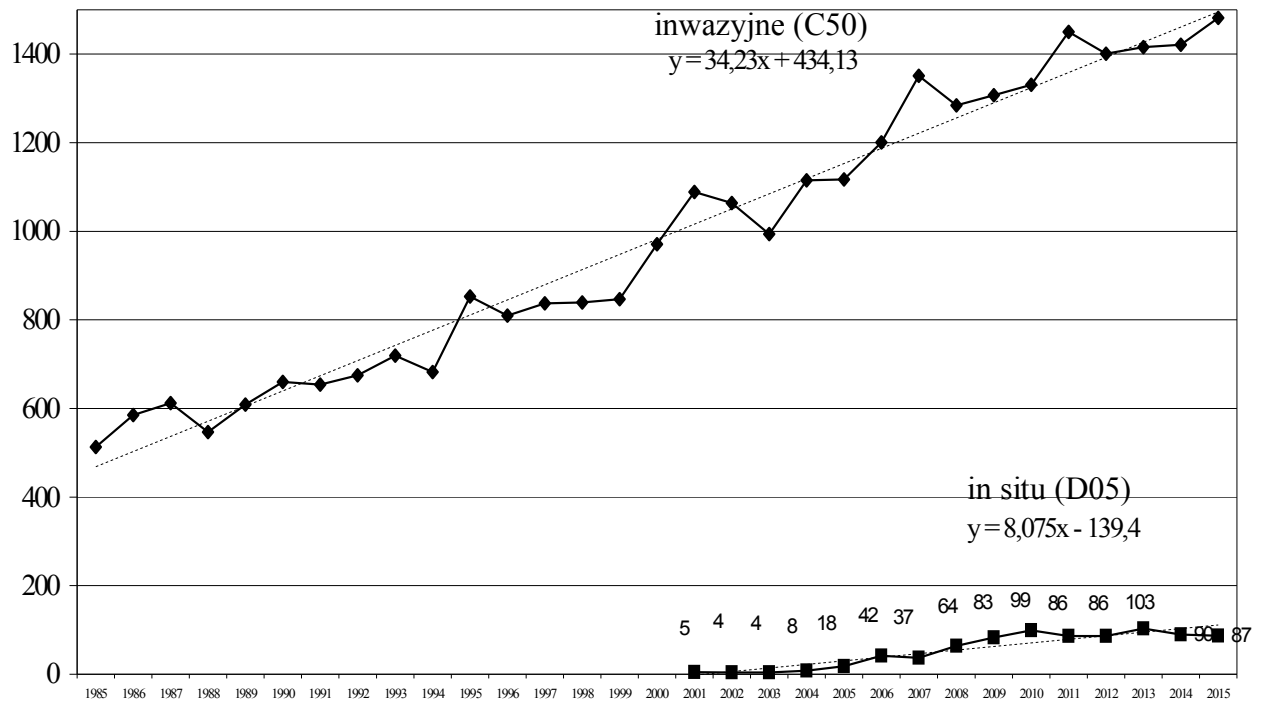
Ryc.6 Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe układu moczowo - płciowego na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015. Mężczyźni

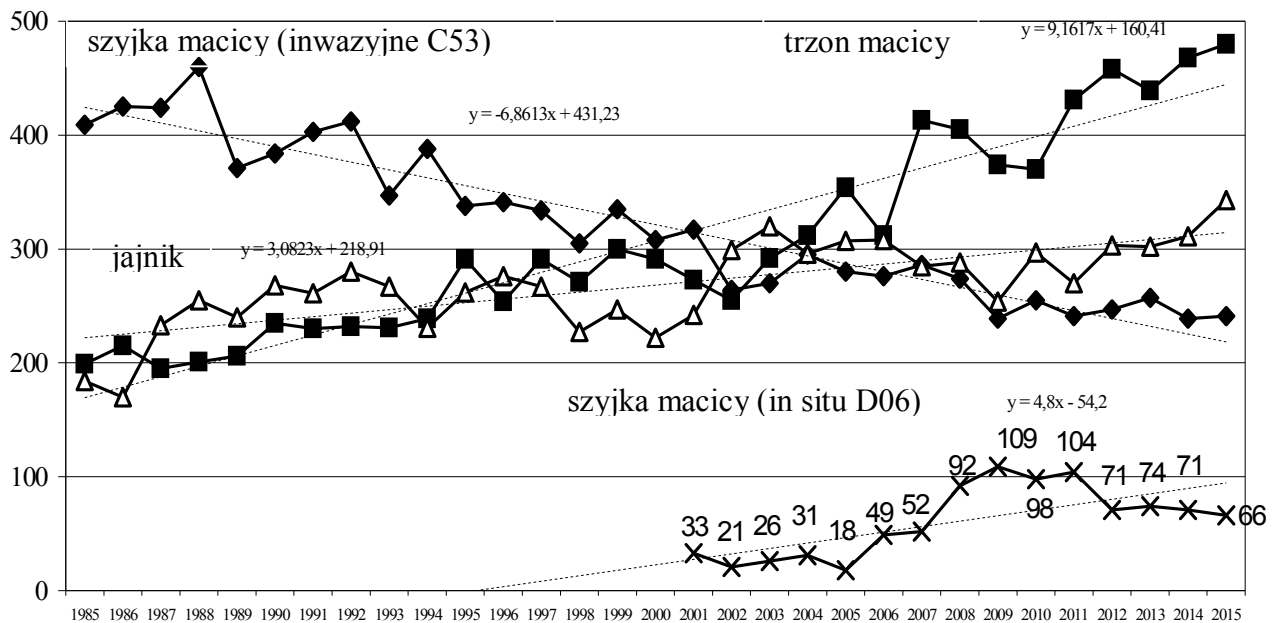
Ryc.7 Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe krtani na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015. Mężczyźni

Ryc.8 Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe piersi u kobiet na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015

Ryc.9 Zmiany liczb zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe narządów rodnych u kobiet na Dolnym Śląsku w latach 1985-2015

PRZEŻYCIA 5-LETNIE, ZMIANY W LATACH 1985-2011

Bieżąca analiza dotyczy zachorowań na nowotwory złośliwe z roku 2011 zapisanych w bazie Dolnośląskiego Rejestru Nowotworów. Weryfikacja po pięciu latach, w 2017 roku w Ministerstwie Cyfryzacji pozwoliła określić vital status (żyje lub data zgonu) 12.577 chorych, z obserwacji stracono 14 chorych (0,1%). Zgodnie ze standardem europejskiego badania EURO CARE z analizy wykluczono dzieci do 15 roku życia, nowotwory zarejestrowane tylko na podstawie aktu zgonu oraz zgłoszone podejrzenia dotyczące osób żyjących, o których nie otrzymano żadnych informacji o dalszej diagnostyce oraz wdrożeniu leczenia. Ostatecznie analizowany materiał stanowiło 12.238 zachorowań.

Dla porównania w tabeli zamieszczone są wcześniej opublikowane dane dotyczące 124.500 chorych z lat 1985-2004 (Błaszczyk J., Jagas M., Bębenek M.: Przeżycia 5-letnie chorych na nowotwory złośliwe z lat 1985-2004 w woj. dolnośląskim. Dolnośląskie Centrum Onkologii, 2011) oraz dane z lat 2005-2009.

W okresie 1985-2009 co pięć lat wartości przeżyć względnych dla wszystkich nowotworów u obu płci na Dolnym Śląsku zwiększały się u kobiet o 3,1% i 3,5% u mężczyzn, co oznaczało szanse na wyleczenie u obu płci dla kolejnych 400 chorych z liczby 11.000 nowotworów stwierdzanych w roku. Zdecydowanie większe szanse na przeżycie pięciu lat, o około 15% w badanym okresie miały kobiety.

Tabela 5 pokazuje wartości względnych przeżyć 5-letnich (czyli uwzględniające tablice dalszego trwania życia w zależności od wieku) dla nowotworów ogółem oraz wybranych częstych umiejscowień.

Chorzy mężczyźni z roku 2011 osiągnęli najwyższy wskaźnik przeżyć dla nowotworów ogółem, wyniósł on 44,6% i w porównaniu z okresem 2005-2009 wzrósł o 4,7%. Ponadto najwyższe dotąd wskaźniki stwierdziliśmy dla nowotworów układu trawiennego: żołądka, okrężnicy, odbytnicy i wątroby, krtani oraz urologicznych: gruczołu krokowego, jądra i nerki. Wartości te w tabeli zostały wyróżnione wytłuszczoną czcionką.

Także u kobiet stwierdziliśmy najwyższy wskaźnik przeżyć dla nowotworów ogółem (58,7%), wyższy od obliczonego dla lat 2005-2009 o 4,6%. Najwyższe były również dla roku 2011 wartości wskaźników przeżyć 5-letnich dla nowotworów żołądka, okrężnicy i odbytnicy, piersi, trzonu macicy i chłoniaków.

Najwyższe wartości przeżyć 5-letnich stwierdziliśmy u mężczyzn dla nowotworów jądra (92%), gruczołu krokowego (79,3%), choroby Hodgkina (71,5%) i nerki (64,1%), a u kobiet najlepiej rokowały nowotwory piersi (81,7%), trzonu macicy (80,7%), pęcherza moczowego (67,1%) i nerki (66,8%). Najgorzej u obu płci rokowały nowotwory przełyku i trzustki (od 2,8 do 7,3% względnych przeżyć 5-letnich).

Tab.5 Wartości 5-letnich przeżyć względnych w woj. dolnośląskim, zmiany w latach 1985-2011

Umiejscowienie	Mężczyźni							Kobiety						
	1985-89	1990-94	1995-99	2000-04	2005-09*	2010*	2011*	1985-89	1990-94	1995-99	2000-04	2005-09*	2010*	2011*
Warga, jama ustna i gardło (C00-14)	48,0	39,1	34,6	32,9	33,7	34,5	34,9	53,7	55,5	57,2	52,7	52,8	41,3	50,0
Przełyk (C15)	5,7	5,7	5,4	6,4	5,3	6,8	2,8	14,7	9,2	10,7	7,7	2,2	5,8	7,3
Żołądek (C16)	10,5	11,5	14,1	14,0	15,1	15,2	15,8	13,8	15,3	17,2	18,9	18,8	19,8	25,0
Okreznica (C18)	26,8	36,0	41,2	45,6	47,9	51,6	52,1	31,2	39,2	39,8	46,8	47,7	49,8	52,8
Odbytnica (C19-C20)	25,0	28,2	37,3	45,7	47,5	46,6	54,2	25,6	25,7	36,9	47,3	50,5	49,8	54,9
Wątroba (C22)	2,8	8,7	8,8	8,3	6,0	3,7	12,1	2,8	9,9	11,1	16,9	8,7	2,0	10,5
Trzustka (C25)	6,8	11,8	13,5	10,7	4,8	0,4	3,7	6,9	9,0	10,2	10,0	4,7	6,3	5,7
Krtań (C32)	48,1	49,4	50,2	51,4	45,9	51,1	54,6	56,0	54,8	59,6	57,7	64,4	28,2	41,3
Płuco (C33-C34)	8,9	10,0	12,6	15,5	12,0	8,7	11,2	14,0	16,2	20,6	22,0	14,7	19,5	17,4
Czerniak złośliwy skóry (C43)	43,4	40,8	51,6	55,2	58,1	71,2	41,9	59,4	62,1	66,5	62,2	69,8	69,4	62,8
Piersń (tylko inwazyjne C50)								56,4	62,4	71,1	76,3	79,0	80,8	81,7
Szyjka macicy (tylko inwazyjne C53)								60,8	58,6	55,0	53,8	52,9	59,5	49,7
Trzon macicy (C54)								73,4	72,2	74,2	77,0	75,2	78,5	80,7
Jajnik (C56)								39,1	38,1	38,9	43,6	41,9	46,3	44,4
Gruczoł krokowy (C61)	40,2	46,8	55,3	67,7	72,6	72,5	79,3							
Jądro (C62)	71,1	79,9	84,2	87,9	90,1	90,3	92,0							
Nerka (C64)	34,2	47,0	52,8	57,9	54,4	58,4	64,1	45,2	54,5	62,1	65,4	62,2	66,4	66,8
Pęcherz moczowy (C67)	50,7	54,1	58,7	65,3	57,7	60,2	57,6	47,6	54,2	65,1	68,8	58,7	62,6	67,1
Mózg (C71)	29,3	23,3	25,0	23,3	22,8	17,1	17,1	32,9	33,7	36,0	32,5	29,4	25,8	18,1
Choroba Hodgkina (C81)	62,0	60,0	62,0	78,1	68,8	82,9	71,5	66,0	64,5	69,0	80,2	79,6	83,0	75,4
Chłoniaki bez Hodgkina (C82-85, 96)	35,0	35,1	46,1	40,5	46,1	54,6	50,7	46,8	46,1	41,9	47,2	47,4	46,3	48,2
Białaczki (C91-95)	38,3	31,1	35,8	35,2	39,7	47,6	45,0	31,8	37,5	42,5	43,7	43,3	42,7	34,5
Wszystkie umiejscowienia	26,5	29,0	32,7	37,5	39,9	42,2	44,6	42,5	44,5	48,3	52,3	54,1	58,2	58,7

* Z analizy wykluczono nieleczonych chorych żyjących 5 lat, zgłoszonych z podejrzeniami nowotworów, bez potwierdzenia histopatologicznego.

PIERWOTNE NOWOTWORY MNOGIE W POPULACJI DOLNOŚLĄSKIEJ W ROKU 2015

Definicja

WHO w 1995 roku przyjęła następującą definicję pierwotnych nowotworów mnogich:

- Uznanie istnienia dwóch lub większej liczby pierwotnych nowotworów mnogich nie zależy od czasu ich wystąpienia.
- Nowotwór jest pierwotnym, jeśli rozwija się w swoim umiejscowieniu, nie stanowi części już istniejącego procesu nowotworowego i nie jest także jego rozsiewem, przerzutem ani wznową.
- Tylko jeden nowotwór może być rozpoznany w jednym narządzie lub narządach parzystych w przypadku stwierdzenia w obu miejscach procesu rozrostowego o tym samym utkaniu histopatologicznym.
- Dane z punktu poprzedniego tracą swoją ważność w przypadku wystąpienia różnych utkań histopatologicznych.
- W przypadku nowotworów układowych lub wielośrodkowych potencjalnie obejmujących wiele odrębnych organów, czterech histologicznych grup - chłoniaki, białaczki, mięsak Kaposiego i międzybłoniak, są one liczone tylko raz w każdym przypadku.
- Nowotwór wielogniskowy jest uważany za pojedynczy nowotwór.
- Rak skóry stanowi szczególny problem, ta sama osoba może mieć wiele takich nowotworów przez całe życie. Zalecenia WHO są takie, aby tylko pierwszy guz określonego typu histologicznego, w dowolnym miejscu na skórze, był liczony jako wystąpienie jednej choroby nowotworowej.

Grupy kodów ICD-O-2/3 które w sensie „pierwotny nowotwór mnogi” uważane są za jeden narząd

C01 Base of tongue C02 Other and unspecified parts of tongue
C05 Palate C06 Other and unspecified parts of mouth
C07 Parotid gland C08 Other and unspecified major salivary glands
C09 Tonsil C10 Oropharynx
C12 Pyriform sinus C13 Hypopharynx
C19 Rectosigmoid junction C20 Rectum
C23 Gallbladder C24 Other and unspecified parts of biliary tract
C30 Nasal cavity and middle C31 Accessory sinus ear
C33 Trachea C34 Bronchus and lung
C37 Thymus C38.0-3 Heart and mediastinum C38.8 Overlapping lesion of heart, mediastinum and pleura
C40 Bones, joints and articular C41 Bones, joints and articular cartilage of other and unspec. sites cartilage of limbs
C51 Vulva C52 Vagina C57.7 Other specified female genital C57.8-9 Overlapping lesion and female genital tract, NOS
C60 Penis C63 Other and unspecified male genital organs
C64 Kidney C65 Renal pelvis C66 Ureter C68 Other and unspecified urinary organs
C74 Adrenal gland C75 Other endocrine glands and related structures

Grupy nowotworów uważanych za różne morfologicznie na użytek definiowania nowotworów mnogich (według Berga, 1994)

1.	Carcinomas Squamous carcinomas	M-805 - 808, M-812 - 813
2.	Basal cell carcinomas	M-809 - 811
3.	Adenocarcinomas	M-814, M-816, M-819 - 822, M-826 - 833, M-835 - 855, M-857, M-894
4.	Other specific carcinomas	M-803 - 804, M-815, M-817 - 818, M-823, M-824, M-825, M-834, M-856, M-858 - 867
5.	Unspecified carcinomas (NOS)	M-801, M-802
6.	Sarcomas and soft tissue tumors	M-868 - 871, M-880 - 892, M-899, M-904, M-912 - 913, M-915 - 925, M-937, M-954 - 958
7.	Lymphomas	M-959 - 972
8.	Leukaemia	M-980 - 994, M-995, M-996, M-998
9.	Kaposi's sarcoma	M-914
10.	Mesothelioma	M-905
11.	Other specified types of cancer	M-872 - 879, M-893, M-895 - 898, M-900 - 903, M-906 - 911, M-926 - 936, M-938 - 953, M-973 - 975, M-976
12.	Unspecified types of cancer	M-800, M-997

Epidemiologia pierwotnych nowotworów mnogich w woj. dolnośląskim

- W zbiorze 13.215 nowotworów C00-D09 zarejestrowanych w Dolnośląskim Rejestrze Nowotworów (DRN) w 2015 roku stwierdziliśmy 1.204 nowotwory spełniające definicję WHO (w tym 68 trzecie i 6 czwarte pierwotne nowotwory mnogie). W roku 2015 nowotwory mnogie stanowiły 9,1% wszystkich zarejestrowanych nowotworów.
- U 98 chorych były to nowotwory synchroniczne (rozpoznane w ciągu 2 miesięcy). Stanowiły one 8,1% wszystkich nowotworów mnogich.

Poniższa tabela pokazuje liczby i odsetki nowotworów mnogich w latach 1984-2015, podstawowy wpływ na różnice w liczbach rejestrowanych nowotworów mnogich miał czas zbierania danych (obecnie 32 lata).

Tab. 6 Nowotwory mnogie zarejestrowane w latach 1984-2015

Rok	Liczba	% w DRN
1984	5	0,1
1985	15	0,2
1986	22	0,3
1987	29	0,4
1988	31	0,4
1989	74	0,9
1990	79	0,9
1991	95	1,1
1992	107	1,2
1993	121	1,3
1994	127	1,3

Rok	Liczba	% w DRN
1995	151	1,5
1996	159	1,6
1997	193	1,9
1998	258	2,5
1999	317	3,0
2000	350	3,5
2001	362	3,5
2002	415	3,9
2003	389	3,9
2004	390	3,7
2005	422	3,9

Rok	Liczba	% w DRN
2006	493	4,5
2007	554	4,6
2008	567	4,6
2009	598	5,1
2010	739	6,3
2011	721	5,8
2012	904	7,2
2013	993	7,9
2014	1248	9,5
2015	1204	9,1

Drugą przyczyną zwiększenia się liczby rejestrowanych nowotworów mnogich była jakość danych – odsetek zarejestrowanych nowotworów potwierdzonych histopatologicznie – od nieco ponad 50% w latach 1984-89 do około 90% w latach 2013-15.

Tab. 7 Odsetki nowotworów potwierdzonych badaniem histopatologicznym w DRN

Rok	%
1984	54,0
1985	53,5
1986	53,4
1987	56,3
1988	54,9
1989	58,2
1990	60,2
1991	61,2
1992	61,5
1993	63,4
1994	61,7

Rok	%
1995	61,7
1996	62,6
1997	62,7
1998	62,3
1999	61,2
2000	65,1
2001	66,3
2002	67,4
2003	66,8
2004	67,8
2005	71,9

Rok	%
2006	80,5
2007	81,1
2008	81,1
2009	85,9
2010	86,0
2011	88,2
2012	89,6
2013	90,7
2014	90,7
2015	89,9

Tab. 8 Czas, po jakim w roku 2015 wystąpił nowotwór mnogi

Mnogi nowotwór po latach	Liczba	%
0-4	478	39,7
<i>W tym w pierwszym roku</i>	<i>214</i> <i>(w tym synchroniczne 98)</i>	
5-9	301	25,0
10-14	165	13,7
15-19	134	11,1
20+	126	10,5

- 39,7% zachorowań na nowotwór mnogi wystąpiło w pierwszych pięciu latach od zachorowania na pierwszy nowotwór.
- 538 (44,7%) nowotworów mnogich dotyczyło mężczyzn, a 666 (55,3%) kobiet.

Do dalszej analizy wybrano umiejscowienia oraz „pary” nowotworów mnogich, które w roku 2015 występowały w liczbie co najmniej 10.

Tab. 9 Pierwsze nowotwory mężczyźni

Rozpoznanie	Liczba	% mnogich	% pierwotnych w DRN
Skóra	90	16,8	4,5
Gruzoł krokowy	72	13,4	15,4
Pęcherz moczowy	56	10,5	5,6
Płuco	48	9,0	17,5
Krtąń	33	6,0	3,0
Okreźnica	30	5,6	8,6
Odbytnica	30	5,6	5,7
Rak in situ BNO	22	4,0	2,1

Nerka	22	4,0	4,2
Czerniak złośliwy	15	2,7	2,3

Tab.10 Pierwsze nowotwory u kobiet

Rozpoznanie	Liczba	% mnogich	% pierwotnych w DRN
Piers	194	29,1	22,8
Skóra	80	12,0	4,1
Trzon macicy	57	8,6	7,4
Okreznica	47	7,1	7,2
Płuco	29	4,4	10,2
Jajnik	28	4,2	5,3
Szyjka macicy	28	4,2	3,7
Pęcherz moczowy	26	3,9	2,0
Nerka	16	2,4	2,7
Odbytnica	14	2,1	4,1
Czerniak złośliwy	13	2,0	2,3
Piers in situ	10	1,5	1,3
Szyjka macicy in situ	10	1,5	1,0

- Różnice z udziału wskazanych umiejscowień w zbiorach nowotworów pierwszych oraz mnogich wynikały z różnic w wyleczalności pierwszych nowotworów – od około 10% dla raka płuca do prawie 100% dla nowotworów skóry.
- Wyróżniają się nowotwory tytoniozależne, które rokowały wysokimi przeżyciami 5-letnimi – krtań u mężczyzn i u obu płci pęcherz moczowy, odsetek wystąpienia po nich drugich nowotworów był dwukrotnie większy. Czterokrotnie częściej drugi nowotwór wystąpił po nowotworze skóry.

Czy pewne nowotwory występują jako drugie częściej, niż jako pierwsze?

W poniższych tabelach porównano udział procentowy najczęstszych nowotworów mnogich oraz pierwszych u obu płci.

Tab. 11 Najczęstsze drugie nowotwory u mężczyzn

ICD-10	Drugi nowotwór liczba	% mnogich	% pierwotnych w DRN
Płuco	99	18,4	17,5
Gruzoł krokowy	72	13,4	15,4
Okreźnica	48	8,9	8,6
Pęcherz moczowy	41	7,6	5,6
Skóra	40	7,4	4,5
Żołądek	27	5,0	4,3
Odbytnica	23	4,3	5,7
Nerka	19	3,5	4,2
Rak in situ BNO	13	2,4	2,1
Trzustka	12	2,2	2,6
Krtań	11	2,0	3,0

Tab. 12 Najczęstsze drugie nowotwory u kobiet

ICD-10	Drugi nowotwór liczba	% mnogich	% pierwotnych w DRN
Pierś	143	21,5	22,8
Płuco	81	12,2	10,2
Okreźnica	47	7,1	7,2
Skóra	37	5,6	4,1
Trzon macicy	33	5,0	7,4
Jajnik	24	3,6	5,3
Nerka	23	3,5	2,7

Żołądek	23	3,5	2,7
Trzustka	21	3,2	2,6
Pęcherz moczowy	18	2,7	2,0
Odbytnica	17	2,6	4,1
Szyjka macicy	16	2,4	3,7
Czerniak złośliwy	12	1,8	2,3

- U mężczyzn większy odsetek stanowiły mnogie nowotwory złośliwe skóry (7,4% : 4,5%) oraz pęcherza moczowego (7,6% : 5,6%).
- U kobiet większy odsetek stanowiły nowotwory złośliwe skóry (5,6% : 4,1%), płuca (12,2% : 10,2%) i nerki (3,5% : 2,7%).

Najczęstsze pary nowotworów

Tab. 13 Najczęstsze pary nowotworów u mężczyzn

Umiejscowienia mnogich nowotworów	Liczba	%
Skóra i gruczoł krokowy	20	3,7
Pęcherz moczowy i płuco	19	3,5
Skóra i płuco	18	3,3
Skóra i skóra (inna morfologia)	16	3,0
Gruczoł krokowy i płuco	15	2,8
Gruczoł krokowy i okrężnica	15	2,8
Płuco i płuco (drugie)	12	2,2
Rak in situ BNO i płuco	10	1,9

Tab. 14 Najczęstsze pary nowotworów u kobiet

Umiejscowienia mnogich nowotworów	Liczba	%
Pierś i pierś (druga)	46	6,9
Pierś i płuco	25	3,8

Pierś i skóra	25	3,8
Trzon macicy i pierś	24	3,6
Okrężnica i pierś	24	3,6
Pierś i jajnik	18	2,7
Skóra i okrężnica	17	2,6
Skóra i płuco	15	2,3
Pierś i nerka	12	1,8

U mężczyzn najczęściej w parach nowotworów mnogich występują nowotwory płuca, skóry i gruczołu krokowego. U kobiet zdecydowanie są to nowotwory piersi, w tym 6,9% wszystkich „par” stanowiły umiejscowienia w drugiej piersi.

Rokowanie nowotworów mnogich

Analiza zbioru 1.828 mężczyzn i 1.888 kobiet, którzy zachorowali na drugi nowotwór w latach 1985-2004 pokazała, że wskaźnik przeżyć względnych nowotworów mnogich dla mężczyzn wyniósł 36,8% i był wyższy o 5,4% od stwierdzonego dla pierwszych nowotworów, a u kobiet 50,5% - wyższy o 3,6% niż dla wszystkich zachorowań z lat 1985-2004.

Wpływ na to niewątpliwie miała zwiększona świadomość chorego po przebytych pierwszym nowotworze oraz pozostawanie w kontroli onkologicznej, pozwalającej wcześniej wykryć drugi nowotwór (44,8% nowotworów mnogich stwierdza się do piątego roku od zachorowania na pierwszy nowotwór).

Odmienne, niż dla pierwszych zachorowań, rokowanie nowotworów mnogich było podobne we wszystkich analizowanych grupach wieku.

Tab. 15 Przeżycia 5-letnie chorych na pierwotne nowotwory mnogie z lat 1985-2004

Mężczyźni	Wiek					Razem
	15-44	45-54	55-64	65-74	75+	
Względny odsetek przeżyć	41,8%	41,8%	36,5%	32,4%	43,8%	36,8%
95% przedział ufności	28-55%	33-51%	31-42%	28-36%	37-51%	34-40%
Liczba chorych	54	126	364	783	501	1.828
Kobiety	15-44	45-54	55-64	65-74	75+	Razem
Względny odsetek przeżyć	42,5%	62,5%	50,2%	50,5%	41,5%	50,5%
95% przedział ufności	34-51%	57-68%	45-55%	46-55%	34-49%	48-53%
Liczba chorych	143	281	464	629	371	1.888

Wnioski

1. W Dolnośląskim Rejestrze Nowotworów w roku 2015 stwierdziliśmy 1204 pierwotnych nowotworów mnogich, stanowiły one 9,1% wszystkich nowotworów.
2. Nowotwory synchroniczne stanowiły 8,1% wszystkich nowotworów mnogich.
3. Różnice w udziale procentowym umiejscowień w zbiorach nowotworów pierwszych i mnogich wynikają z różnic w wyleczalności pierwszych nowotworów.
4. Częste jako mnogie u mężczyzn były nowotwory płuca, skóry i gruczołu krokowego, u kobiet wyróżniały się nowotwory piersi.
5. Drugie nowotwory rokują lepiej, niż pierwsze. Wpływ na to ma prawdopodobnie pozostawanie w kontroli onkologicznej, pozwalającej wcześniej wykryć drugi nowotwór.

METODY LECZENIA CHORYCH Z 2015 ROKU

Według informacji z kart zgłoszenia e-KZMZ oraz Mz/N1-a w bazie Krajowego Rejestru Nowotworów wprowadzonych do września 2017 roku, leczenie radykalne wdrożono u 4.242 chorych z roku 2015, u 1.804 paliatywnie i u 1.899 objawowe. Skierowanych na leczenie (nie pojawiła się w KRN informacja z karty kontrolnej o jego podjęciu) zostało 3.648 chorych, w 1.471 przypadkach brak jest informacji o typie leczenia, a 43 chorych nie wyraziło zgody na leczenie.

Chirurgią leczonych było 7.416 (56,6%) dolnośląskich chorych z 2015 roku, radioterapią 4.696 (35,8%) i chemioterapią 5.169 (39,4%).

Z wszystkich 13.101 chorych, którzy zachorowali na nowotwór w roku 2015 w Dolnośląskim Centrum Onkologii we Wrocławiu leczonych było 5.510 (42,0%), odsetek chorych leczonych w DCO znacznie w roku 2015 wzrósł. W latach poprzednich wynosił 37,3% w roku 2010, w 2011 37,4%, 2012 - 37,1%, 2013 - 36,8% i w roku 2014 37,5%.

W przeprowadzonym w 2011 roku badaniu przeżyć 5-letnich chorych na wybrane nowotwory leczonych radykalnie w jednym na Dolnym Śląsku Ośrodku Referencyjnym – Dolnośląskim Centrum Onkologii we Wrocławiu i poza nim [Bębenek M., Sędziak T., Kapturkiewicz B., Błaszczak J.: Znaczenie Regionalnych Ośrodków Onkologicznych w Polsce jako jednostek referencyjnych w poprawie rokowania chorych na nowotwory – przykład Dolnośląskiego Centrum Onkologii we Wrocławiu. Nowotwory, 2011;61(4):349-354] wykazano, że lepiej przygotowane są do leczenia referencyjne ośrodki onkologiczne, w skład których wchodzi oddziały chirurgii onkologicznej, radioterapii i onkologii klinicznej ściśle z sobą współpracujące.

Spośród wszystkich leczonych chirurgią 7.416 chorych z 2015 roku 2.931 (39,5%) było operowanych w DCO. Dla najczęstszych umiejscowień odsetki chorych operowanych w Ośrodku Referencyjnym wynosiły odpowiednio: 31% wszystkich operacji nowotworów okrężnicy, 47% odbytnicy, 62% czerniaka złośliwego skóry, 65% sutka i 67% jajnika.

Radioterapią w DCO było leczonych 3.621 (77,1%) z wszystkich 4.696 chorych leczonych tą metodą, chemioterapią 45,7% (2.360 z 5.169).

Tab. 19 Metody leczenia w najczęstszych umiejscowieniach, odsetki leczonych radykalnie w Dolnośląskim Centrum Onkologii we Wrocławiu

Umiejscowienie	ICD-10	Zachorowań w roku 2015	Chirurgia	%	W tym chirurgia w DCO	% chirurgii w DCO	Rth	%	W tym rth DCO	%	Chth	%	W tym chth DCO	%
Ogółem 2015	C00-D09	13107	7416	56,6	2931	39,5	4696	35,8	3621	77,1	5169	39,4	2360	45,7
Oskrzele i płuco	C34	1752	347	19,8	55	15,9	700	40,0	514	73,4	546	31,2	53	9,7
Sutek	C50	1492	1231	82,5	795	64,6	971	65,1	805	82,9	961	64,4	525	54,6
Okreźnica	C18	1031	750	72,7	235	31,3	95	9,2	70	73,6	480	46,6	251	52,3
Gruzoł krokowy	C61	963	264	27,4	36	13,6	605	62,8	478	79,0	329	34,2	35	10,6
Odbytnica	C19-21	639	444	69,5	210	47,3	276	43,2	211	76,4	320	50,1	203	63,4
Skóra	C44	563	520	92,4	117	22,5	46	8,2	35	76,0	26	4,6	16	61,5
Żołądek	C16	490	307	62,7	138	45,0	103	21,0	78	75,7	230	46,9	145	63,0
Pęcherz moczowy	C67	484	367	75,8	23	6,3	67	13,8	50	74,6	162	33,5	26	16,0
Trzon macicy	C54	480	386	80,4	255	66,1	289	60,2	218	75,4	177	36,9	151	85,3
Chłoniaki	C81-85	459	115	25,1	54	47,0	127	27,7	100	78,7	247	53,8	70	28,3
Nerka	C64	409	320	78,2	34	10,6	58	14,2	52	89,6	66	16,1	37	56,1
Głowa i szyja	C00-14	357	180	50,4	48	26,7	260	72,8	207	79,6	134	37,5	71	53,0
Trzustka	C25	347	172	49,6	74	43,0	31	8,9	20	64,5	127	36,6	60	47,2
Jajnik	C56	330	268	81,2	181	67,5	14	4,2	10	71,4	237	71,8	156	65,8
Mózg, oko, CUN	C69-72	308	129	41,9	14	10,9	182	59,1	135	74,1	80	26,0	52	65,0
Czerniak skóry	C43	299	245	81,9	151	61,6	50	16,7	45	90,0	76	25,4	59	77,6
Białaczki	C91-95	288	15	5,2	7	46,7	21	7,3	16	76,1	137	47,6	3	2,2
Szyjka macicy	C53	241	137	56,8	72	52,6	150	62,2	117	78,0	114	47,3	85	74,6
Krtań	C32	218	81	37,2	11	13,6	154	70,6	126	81,8	53	24,3	25	47,2
Tarczycza	C73	206	175	85,0	17	9,7	82	39,8	9	10,9	64	31,1	6	9,4
Wątroba	C22	162	85	52,5	53	62,4	11	6,8	7	63,6	56	34,6	34	60,7
Inne raki in situ	D09	158	147	93,0	2	1,4	8	5,1	7	87,5	68	43,0	6	8,8
Przełyk	C15	134	48	35,8	12	25,0	59	44,0	42	71,1	58	43,3	33	56,9
Jądro	C62	104	87	83,7	9	10,3	16	15,4	11	68,7	67	64,4	25	37,3

Tab. 19a Zmiany w latach 2010-2015 *

Nowotwór	ICD-10	Zachorowań	Chirurgia	%	W tym chirurgia w DCO	% chirurgii w DCO	rth	%	W tym rth DCO	% rth DCO	chth	%	W tym chth DCO	% chth DCO
Ogółem 2010	C00-D09	11661	6127	52,5	1509	24,6	3103	26,6	2503	80,7	4328	37,1	1185	27,4
Ogółem 2011	C00-D09	12195	6980	56,6	1940	27,8	4117	33,4	2851	69,2	5311	43,1	2466	46,4
Ogółem 2012	C00-D09	12577	7181	57,1	1935	26,9	4097	32,6	2891	70,6	5427	43,2	2330	42,9
Ogółem 2013	C00-D09	12526	7507	59,9	1996	26,6	4037	32,2	2848	70,5	4857	38,8	2264	46,6
Ogółem 2014	C00-D09	13189	7889	59,8	2177	27,6	4536	34,4	3139	69,2	5625	42,6	2290	40,7
Ogółem 2015	C00-D09	13107	7416	56,6	2931	39,5	4696	35,8	3621	77,1	5169	39,4	2360	45,7
Płuco 2010	C33-C34	1749	303	17,3	20	6,6	468	26,8	339	72,4	807	46,1	16	2,0
Płuco 2011	C33-C34	1747	335	19,1	12	3,6	638	36,3	407	63,8	819	46,6	50	6,1
Płuco 2012	C33-C34	1866	369	19,8	18	4,9	676	36,2	452	66,9	839	45,0	61	7,3
Płuco 2013	C33-C34	1803	375	20,8	19	5,1	704	39,0	497	70,6	734	40,7	51	6,9
Płuco 2014	C33-34	1883	399	21,2	21	5,3	759	40,3	529	69,7	791	42,0	70	8,8
Płuco 2015	C33-34	1752	347	19,8	55	15,9	700	40,0	514	73,4	546	31,2	53	9,7
Sutek 2010	C50	1339	1078	80,5	520	48,2	695	51,9	632	90,9	799	59,7	309	38,7
Sutek 2011	C50	1462	1247	85,2	558	44,7	976	66,7	676	69,3	1084	74,1	629	58,0
Sutek 2012	C50	1415	1213	85,7	513	42,3	924	65,3	649	70,2	894	63,2	503	56,3
Sutek 2013	C50	1406	1240	88,2	629	50,7	840	59,7	567	67,5	944	67,1	512	54,2
Sutek 2014	C50	1425	1237	86,8	625	50,5	941	66,0	658	69,9	1019	71,5	432	42,4
Sutek 2015	C50	1492	1231	82,5	795	64,6	971	65,1	805	82,9	961	64,4	525	54,6
Okreźnica 2010	C18	802	605	75,4	107	17,7	59	7,4	18	30,5	372	46,4	133	35,8
Okreźnica 2011	C18	835	638	76,0	92	14,4	79	9,4	40	50,6	471	56,1	237	50,3
Okreźnica 2012	C18	856	683	79,8	103	15,1	53	6,2	29	54,7	430	50,2	187	43,5
Okreźnica 2013	C18	923	748	81,0	109	14,6	73	7,9	42	57,5	365	39,5	214	58,6
Okreźnica 2014	C18	908	737	81,2	114	15,5	76	8,4	45	59,2	459	50,6	192	41,8
Okreźnica 2015	C18	1031	750	72,7	235	31,3	95	9,2	70	73,6	480	46,6	251	52,3
Gruzoł krokowy 2010	C61	600	181	30,2	9	5,0	214	35,7	177	82,7	212	35,3	4	1,9
Gruzoł krokowy 2011	C61	687	207	29,1	9	4,3	303	42,6	212	70,0	258	36,3	24	9,3
Gruzoł krokowy 2012	C61	728	211	29,0	5	2,4	345	47,4	259	75,1	260	35,7	31	11,9
Gruzoł krokowy 2013	C61	782	266	34,0	11	4,1	392	50,1	313	79,8	246	31,5	42	17,1
Gruzoł krokowy 2014	C61	903	303	33,6	22	7,3	501	55,5	361	72,1	298	33,0	36	12,1
Gruzoł krokowy 2015	C61	963	264	27,4	36	13,6	605	62,8	478	79,0	329	34,2	35	10,6

Nowotwór	ICD-10	Zachorowań	Chirurgia	%	W tym chirurgia w DCO	% chirurgii w DCO	rth	%	W tym rth DCO	% rth DCO	chth	%	W tym chth DCO	% chth DCO
Odbytnica 2010	C19-21	533	321	60,2	143	44,5	163	30,6	147	90,2	200	37,5	103	51,5
Odbytnica 2011	C19-21	511	395	63,9	150	38,0	259	41,9	175	67,6	306	49,5	201	65,7
Odbytnica 2012	C19-21	598	471	78,8	162	34,4	263	44,0	183	69,6	354	59,2	236	66,7
Odbytnica 2013	C19-21	607	462	76,1	147	31,8	256	42,2	157	61,3	316	52,1	208	65,8
Odbytnica 2014	C19-21	637	485	76,1	144	29,7	313	49,1	192	61,3	343	53,8	200	58,3
Odbytnica 2015	C19-21	639	444	69,5	210	47,3	276	43,2	211	76,4	320	50,1	203	63,4
Żołądek 2010	C16	443	233	52,6	51	21,9	53	12,0	43	81,1	170	38,4	68	40,0
Żołądek 2011	C16	478	286	59,7	47	16,4	78	16,3	49	62,8	235	49,1	146	62,1
Żołądek 2012	C16	485	280	57,7	64	22,9	88	18,1	55	62,5	239	49,3	136	56,9
Żołądek 2013	C16	475	277	58,3	62	22,4	83	17,5	60	72,3	196	41,3	133	67,9
Żołądek 2014	C16	474	275	58,0	55	20,0	82	17,3	57	69,5	239	50,4	118	49,4
Żołądek 2015	C16	490	307	62,7	138	45,0	103	21,0	78	75,7	230	46,9	145	63,0
Trzon macicy 2010	C54	370	188	50,8	132	70,2	235	63,5	202	86,0	140	37,8	19	13,6
Trzon macicy 2011	C54	427	335	76,7	186	55,5	300	68,6	242	80,7	149	34,1	63	42,3
Trzon macicy 2012	C54	457	355	77,7	146	41,1	313	68,5	256	81,8	200	43,8	92	46,0
Trzon macicy 2013	C54	436	332	76,1	169	50,9	280	64,2	217	77,5	219	50,2	107	48,9
Trzon macicy 2014	C54	468	364	77,8	175	48,1	282	60,3	180	63,8	163	34,8	123	75,5
Trzon macicy 2015	C54	480	386	80,4	255	66,1	289	60,2	218	75,4	177	36,9	151	85,3
Jajnik 2010	C56	297	165	55,6	119	72,1	41	13,8	14	34,1	177	59,6	93	52,5
Jajnik 2011	C56	256	199	73,4	114	57,3	25	9,2	7	28,0	180	66,4	122	67,8
Jajnik 2012	C56	288	224	77,8	124	55,4	26	9,0	19	73,1	213	74,0	137	64,3
Jajnik 2013	C56	279	228	81,7	123	53,9	18	6,5	5	27,8	166	59,5	126	75,9
Jajnik 2014	C56	295	243	82,4	139	57,2	22	7,5	13	59,1	240	81,4	157	65,4
Jajnik 2015	C56	330	268	81,2	181	67,5	14	4,2	10	71,4	237	71,8	156	65,8
Szyjka macicy 2010	C53	255	53	20,8	43	81,1	185	72,5	157	84,9	155	60,8	95	61,3
Szyjka macicy 2011	C53	240	96	39,8	46	47,9	184	76,3	152	82,6	135	56,0	105	77,8
Szyjka macicy 2012	C53	246	95	38,6	44	46,3	182	74,0	151	83,0	157	63,8	120	76,4
Szyjka macicy 2013	C53	252	95	37,7	47	49,5	174	69,0	144	82,8	153	60,7	108	70,6
Szyjka macicy 2014	C53	239	103	43,1	38	36,9	170	71,1	127	74,7	135	56,5	106	78,5
Szyjka macicy 2015	C53	241	137	56,8	72	52,6	150	62,2	117	78,0	114	47,3	85	74,6

Nowotwór	ICD-10	Zachorowań	Chirurgia	%	W tym chirurgia w DCO	% chirurgii w DCO	rth	%	W tym rth DCO	% rth DCO	chth	%	W tym chth DCO	% chth DCO
Krtań 2010	C32	167	75	44,9	4	5,3	109	65,3	104	95,4	37	22,2	26	70,3
Krtań 2011	C32	186	67	35,4	1	1,5	150	79,4	127	84,7	59	31,2	44	74,6
Krtań 2012	C32	210	91	43,3	4	4,4	155	73,8	120	77,4	73	34,8	52	71,2
Krtań 2013	C32	176	66	37,5	0	0,0	110	62,5	91	82,7	54	30,7	39	72,2
Krtań 2014	C32	188	67	35,6	2	3,0	142	75,5	117	82,4	58	30,9	47	81,0
Krtań 2015	C32	218	81	37,2	11	13,6	154	70,6	126	81,8	53	24,3	25	47,2
Czerniak skóry 2010	C43	204	180	88,2	110	61,1	20	9,8	20	100,0	26	12,7	10	38,5
Czerniak skóry 2011	C43	173	161	92,5	87	54,0	29	16,7	23	79,3	55	31,6	45	81,8
Czerniak skóry 2012	C43	204	181	88,7	93	51,4	25	12,3	21	84,0	48	23,5	41	85,4
Czerniak skóry 2013	C43	176	158	89,8	77	48,7	34	19,3	23	67,6	44	25,0	38	86,4
Czerniak skóry 2014	C43	198	182	91,9	84	46,2	39	19,7	29	74,4	67	33,8	53	79,1
Czerniak skóry 2015	C43	299	245	81,9	151	61,6	50	16,7	45	90,0	76	25,4	59	77,6

* Dane o metodach leczenia stosowanych dla chorych z roku 2015 w DCO zostały uzupełnione z bazy DCO. Do baz danych pozostałych szpitali nie mieliśmy dostępu.

JEDNOSTKI ZGŁASZAJĄCE I LICZBA KART WYSTAWIONYCH W 2015 ROKU

Do bazy Krajowy Rejestr Nowotworów wpłynęły z 308 jednostek informacje z 25.083 kart Mz/N1-a dotyczących zachorowań w 2015 roku:

Szpital/Przychodnia	Liczba
DOLNOŚLĄSKIE CENTRUM ONKOLOGII WE WROCŁAWIU	5719
WOJEWÓDZKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY WE WROCŁAWIU	1577
SP ZOZ W ŚWIDNICY	1463
AKADEMICKI SZPITAL KLINICZNY IM. JANA MIKULICZA-RADECKIEGO WROCŁAW	1301
SPECJALISTYCZNY SZPITAL IM. DRA ALFREDA SOKOŁOWSKIEGO WAŁBRZYCH	1142
4 WOJSKOWY SZPITAL KLINICZNY Z POLIKLINIKĄ SP ZOZ WROCŁAW	1125
WOJEWÓDZKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY W LEGNICY	1053
EUROMEDIC ONKOTERAPIA WAŁBRZYCH	1036
DOLNOŚLĄSKIE CENTRUM CHOROÓB PŁUC WE WROCŁAWIU	1026
WOJEWÓDZKIE CENTRUM SZPITALNE KOTLINY JELENIOGÓRSKIEJ	954
REGIONALNE CENTRUM ZDROWIA SPÓŁKA ZOO LUBIN	729
CENTRUM ONKOLOGII INSTYTUT IM MARIII SKŁODOWSKIEJ CURIE WARSZAWA	517
OŚRODEK MEDYCZYNY PALIATYWNEJ I HOSPICYJNEJ SP Z O O BĘDKOWO	404
WOJEWÓDZKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY IM.J.GROMKOWSKIEGO WROCŁAW	389
SP SZPITAL KLINICZNY NR 1 WE WROCŁAWIU	380
WIELOSPECJALISTYCZNY SZPITAL - SP ZOZ W ZGORZELCU	371
MIEDZIOWE CENTRUM ZDROWIA SPÓŁKA AKCYJNA LUBIN	341
ZOZ W KŁODZKU	318
ZOZ W OŁAWIE	318
ZOZ W BOLESŁAWCU	232
EMC INSTYTUT MEDYCZNY SPÓŁKA AKCYJNA WROCŁAW	224
NP ZOZ SZPITAL POWIATOWY W DZIERŻONIOWIE SPÓŁKA ZOO	185
ZOZ W GŁOGOWIE	176
SPECJALISTYCZNE CENTRUM MEDYCZNE W POLANICY ZDROJU	165
STRZELIŃSKIE CENTRUM MEDYCZNE SPÓŁKA ZOO	150
ZOZ W ZŁOTORYI	150
MILICKIE CENTRUM MEDYCZNE SPÓŁKA ZOO MILICZ	145
ONKOMED SPECJALISTYCZNA PRZYCHODNIA LEKARSKA WROCŁAW	145
POWIATOWY ZESPÓŁ SZPITALI OLEŚNICA	135
POWIATOWE CENTRUM ZDROWIA LWÓWEK ŚLĄSKI	132
SZPITAL GINEKOLOGICZNO-POŁOŻNICZY IM. BIERNACKIEGO WAŁBRZYCH	124
POLSKIE TOWARZYSTWO OPIEKI PALIATYWNEJ WAŁBRZYCH	113
IZERSKIE CENTRUM PULMONOLOGII I CHEMIOTERAPII SZKLARSKA PORĘBA	110
DOLNOŚLĄSKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY IM. T. MARCINIAKA WROCŁAW	107
ŁUŻYCKIE CENTRUM MEDYCZNE W LUBANIU	105
RADIMED SP Z O O LEGNICA	103
POWIATOWE CENTRUM ZDROWIA SPÓŁKA ZOO W KOWARACH	103
WIELOSPECJALISTYCZNY SZPITAL NOWA SÓL	94
NP ZOZ GAJA MILICZ	89
POWIATOWE CENTRUM ZDROWIA KAMIENNA GÓRA	87
JAWORSKIE CENTRUM MEDYCZNE SPÓŁKA ZOO JAWOR	82
POLKOWICKIE CENTRUM USŁUG ZDROWOTNYCH-ZOZ	74
WIELKOPOLSKIE CENTRUM ONKOLOGII POZNAŃ	74
SZPITAL KLINICZNY IM HELIODORA SWIECICKIEGO POZNAŃ	71
DOLNOŚLĄSKIE CENTRUM TRANSPLANTACJI KOMÓRKOWYCH WROCŁAW	58

Szpital/Przychodnia	Liczba
NAMYSŁOWSKIE CENTRUM ZDROWIA S A	57
SZPITAL IM.ŚW.JADWIGI ŚLĄSKIEJ W TRZEBNICY	55
ZOZ MSW WE WROCŁAWIU	55
ENDO MED S.C. WROCŁAW	55
ZOZ W BYSTRZYCY KŁODZKIEJ	49
SP ZOZ NOWOGRODZIEC	49
CENTRUM MEDYCZNE POZNAŃ	43
WOJSKOWY SZPITAL KLINICZNY Z POLIKLINIKĄ BYDGOSZCZ	42
SPOŁECZNA FUNDACJA SOLIDARNOŚCI, LEGNICA	42
POWIATOWE CENTRUM MEDYCZNE W WOŁOWIE SPÓŁKA ZOO	42
SP ZOZ W PIESZYCACH	41
CENTRUM DIAGNOSTYCZNO-TERAPEUTYCZNE "MEDICUS" LUBIN	40
SP ZOZ W BOGATYNI	39
GINEKOLOGICZNO POŁOŻNICZY SZPITAL KLINICZNY POZNAŃ	39
MIKULICZ SPÓŁKA ZOO ŚWIEBODZICE	36
NP ZOZ GINEKOMED - DOROTA DOBEK JELENIA GÓRA	35
SZPITAL UNIWERSYTECKI W KRAKOWIE	35
WOJEWÓDZKI SZPITAL ZESPOLONY W LESZNIE	31
SAMODZIELNY ZESPÓŁ PUBLICZNYCH ZOZ OLEŚNICA	31
SZPITAL WOJEWÓDZKI W ZIELONEJ GÓRZE	30
EKUMENICZNA STACJA OPIEKI PALIATYWNEJ WROCŁAW	27
WOJEWÓDZKI ZESPÓŁ SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ WROCŁAW	27
DOLNOŚLĄSKIE CENTRUM MEDYCZNE DOLMED WROCŁAW	25
PRZYCHODNIA LEKARSKA "TWÓJ LEKARZ" BOLESŁAWIEC	24
KCM CLINIC SPÓŁKA AKCYJNA JELENIA GÓRA	24
NZOZ-PRZYCHODNIA "NA BROWARNEJ" WAŁBRZYCH	24
CENTRUM ONKOLOGII W BYDGOSZCZY	23
OPOLSKIE CENTRUM ONKOLOGII	19
CENTRUM ONKOLOGII INSTYTUT IM MARIII SKŁODOWSKIEJ CURIE GLIWICE	17
BONIFRATERSKIE CENTRUM ZDROWIA SP Z O O WROCŁAW	17
CENTRUM MEDYCZNE "ASTRA" S.C. BIELAWA	15
SZPITAL SPECJALISTYCZNY IM.A.FALKIEWICZA WE WROCŁAWIU	15
POLSKIE CENTRUM ZDROWIA INSTYTUT MEDYCZNY SPÓŁKA ZOO WROCŁAW	14
NZOZ "PRZYCHODNIA ZABOBRZE-1" JELENIA GÓRA	13
ZOZ KROTOSZYN	12
SZPITAL WOJSKOWY ŻARY	12
HIPOKRATES - GRUPOWA PRAKTYKA LEKARSKA OŁAWA	11
ZESPÓŁ LECZNICTWA AMBULATORYJNEGO KĄTY WROCŁAWSKIE	9
ONKOLOGICZNY NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ ONKO-MED LESZNO	9
UROMEDICA GABINET UROLOGICZNY, ul. Krzycka 94 WROCŁAW	9
SZPITAL SPECJALISTYCZNY IM. BIEGAŃSKIEGO GRUDZIĄDZ	8
SZPITAL SPECJALISTYCZNY IM. RYDYGIERA W KRAKOWIE	8
JERZY FUŁEK ROBERT SEIFERT PIOTR WOJTYŁAK SC ZĄBKOWICE ŚLĄSKIE	8
SZPITAL KLINICZNY PRZEMIENIENIA PAŃSKIEGO W POZNANIU	7
WIELKOPOLSKIE CENTRUM CHOROÓB PŁUC POZNAŃ	7
NP ZOZ "MULTI-MEDYK" SPÓŁKA ZOO WROCŁAW	7
ZOZ PSIE POLE SPÓŁKA ZOO WROCŁAW	7
NZOZ LESZEK SZYIŃSKI ZIELONA GÓRA	7
NZOZ "TWÓJ LEKARZ" KOBIERZYCE	6
LESZCZYŃSKIE CENTRUM MEDYCZNE VENTRICULUS LESZNO	6

Szpital/Przychodnia	Liczba
SZPITAL POWIATOWY W RAWICZU	6
ZESPÓŁ USŁUG MEDYCZNYCH MEDYK SP Z O O ŚWIDNICA	6
NP ZOZ "ZDROWY SOBIĘCIN" WAŁBRZYCH	6
WŁODZIMIERZ CURYŁO, ILONA CURYŁO-DZIUBA PRAKTYKA WĘGLINIEC	6
NP ZOZ "PROXIMUM" WROCŁAW	6
GRAŻYNA PRZEWOŻNA PRAKTYKA LEKARZA RODZINNEGO WROCŁAW	6
NP ZOZ "AGM-MED." GRAŻYNA MARKIEWICZ HENRYKÓW	5
SZPITAL IM. GIBIŃSKIEGO KATOWICE	5
ŚWIĘTOKRZYSKIE C.O. KIELCE	5
KRAKOWSKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY IM JANA PAWŁA II KRAKÓW	5
WOJEWÓDZKI SZPITAL IM A FALKIEWICZA LEGNICA	5
ZOZ NAD MATKĄ I DZIECKIEM POZNAŃ	5
INSTYTUT GRUŻLICY I CHORÓB PŁUC WARSZAWA	5
SZPITAL SPECJALISTYCZNY NR 2 W BYTOMIU	4
WOJEWÓDZKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY CZĘSTOCHOWA	4
SZPITAL KLINICZNY NR 7 KATOWICE	4
ZOZ KĘPNO	4
PUBLICZNY ZESPÓŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ MIŃSK MAZOWIECKI	4
SZPITAL IM. STRUSIA POZNAŃ	4
SANATORIA DOLNOŚLĄSKIE SPÓŁKA ZOO SOKOŁOWSKO	4
SP ZOZ SULECHÓW	4
MIEJSKO GMINNY ZESPÓŁ ZAKŁADÓW OPIEKI ŚCINAWA	4
ARS MEDICA SPÓŁKA ZOO ŚWIDNICA	4
CENTRALNY SZPITAL KLINICZNY MSW WARSZAWA	4
WOJSKOWY INSTYTUT MEDYCZNY WARSZAWA	4
POLSKIE CENTRUM ZDROWIA ŚRODA ŚLĄSKA	4
KARŁOWICKIE CENTRUM MEDYCZNE KAR MED WROCŁAW	4
NOWY SZPITAL WE WSCHOWIE	4
SZPITAL POWIATOWY IM A WOLAŃCZYKA ŻŁOTORYJA	4
STOMADENT BOLESŁAWIEC	3
PRZYCHODNIA "FONS VITAE" S.C. BOLESŁAWIEC	3
SZPITAL SPECJALISTYCZNY BRZOZÓW	3
SZPITAL UNIWERSYTECKI NR 2 IM. DR JANA BIZIELA BYDGOSZCZ	3
SAMODZIELNY PUBLICZNY ZOZ W DOBROSZYCACH	3
ZOZ GŁUCHOŁAZY	3
WOJEWÓDZKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY NR 2 JASTRZĘBIE-ZDRÓJ	3
KARKONOSKIE CENTRUM MEDYCZNE MEDICAL JELENIA GÓRA	3
SKOMED S.C. KLICZKÓW	3
SALUS CENTRUM MEDYCZNE KŁODZKO	3
PRZYCHODNIA "LEKARZ DOMOWY" S.C. KRAŚNIK DOLNY	3
PODSTAWOWA OPIEKA ZDROWOTNA I REHABILITACJA MEDICAL LEGNICA	3
PRAKTYKA LEKARSKA TWÓJ LEKARZ LUBAŃ	3
NP ZOZ OŚRODEK MEDYCYNY PRACY SPÓŁKA ZOO LUBIN	3
LUBMED SPÓŁKA ZOO LUBIN	3
ZOZ NYSA	3
SAMODZIELNY PUBLICZNY ZOZ OSTROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI	3
NP ZOZ PORADNIA RODZINNA "FAMILIA" PIŁAWA GÓRNA	3
GRUPOWA PRAKTYKA LEKARZY POZ MEDICUS STRONIE ŚLĄSKIE	3
STRZEGOMSKIE CENTRUM MEDYCZNO-DIAGNOSTYCZNE SPÓŁKA	3
MEDI LAB S C ŚWIDNICA	3

Szpital/Przychodnia	Liczba
CENTRUM USŁUG MEDYCZNYCH ESKULAP ŚWIDNICA	3
NOWE MIASTO SPÓŁKA ZOO WAŁBRZYCH	3
UNIERSYTECKIE CENTRUM ZDROWIA KOBIETY I NOWORODKA WARSZAWA	3
CENTRUM ZDROWIA DZIECKA WARSZAWA	3
SZPITAL WOLSKI IM. DR. ANNY GOSTYŃSKIEJ WARSZAWA	3
SZPITAL KLINICZNY IM. KS. ANNY MAZOWIECKIEJ WARSZAWA	3
CARITAS ARCHIDIECEZJI WROCŁAWSKIEJ WROCŁAW	3
PRAKTYKA LEKARZA RODZINNEGO BEATA STECKA WROCŁAW	3
SZPITAL SPECJALISTYCZNY ZABRZE	3
PUBLICZNY ZESPÓŁ ZAKŁADÓW LECZNICTWA AMBULATORYJNEGO ŻMIGRÓD	3
SZPITAL SPECJALISTYCZNY W BIAŁEJ PODLASKIEJ	2
PRYWATNY GABINET LARYNGOLOGICZNY I FONIATRYCZNY BIELAWA	2
SZPITAL UNIERSYTECKI NR 1 IM. DR. A. JURASZA BYDGOSZCZ	2
KUJAWSKO - POMORSKIE CENTRUM PULMONOLOGII BYDGOSZCZ	2
UROWITA SP ZOO CHORZÓW	2
SAMORZĄDOWA PRZYCHODNIA ZDROWIA W JAWORZYNIE ŚLĄSKIEJ	2
PRZYCHODNIA REJONOWO-SPECJALISTYCZNA SPÓŁKA ZOO JELCZ-LASKOWICE	2
WOJEWÓDZKI SZPITAL ZESPOLONY KALISZ	2
PRAKTYKA LEKARSKA ANNA CISOWSKA KAMIENNA GÓRA	2
KATOWICKIE CENTRUM ONKOLOGII	2
"SZPITALE POLSKIE" SPÓŁKA AKCYJNA KATOWICE	2
SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ KĘDZIERZYN-KOŹLE	2
POWIATOWE CENTRUM ZDROWIA W KLUCZBORKU	2
WOJEWÓDZKI SZPITAL ZESPOLONY KONIN	2
UNIERSYTECKI SZPITAL DZIECIĘCY W KRAKOWIE	2
5 WOJSKOWY SZPITAL KLINICZNY KRAKÓW	2
PRAKTYKA LEKARZA RODZINNEGO KROSNOWICE	2
OŚRODEK ZDROWIA W KUNICACH	2
CENTRUM MEDYCZNE W LEGNICY SPÓŁKA ZOO LEGNICA	2
GMINNA PRZYCHODNIA ZDROWIA W LEGNICKIM POLU	2
SZPITAL IM. KOPERNIKA ŁÓDŹ	2
GMINNY OŚRODEK ZDROWIA W MIETKOWIE	2
NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "TUR-MED" NOWA RUDA	2
ARS MEDICA BIS" LEKARSKA SPÓŁKA PARTNERSKA NOWA SÓL	2
OLMEDICA OLECKO	2
ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH OLSZTYN	2
SZPITAL WOJEWÓDZKI OPOLE	2
SZPITAL MIEJSKI IM. RASZEI POZNAŃ	2
SZPITAL MIEJSKI RUDA ŚLĄSKA	2
SZPITAL NR 5 IM ŚW BARBARY SOSNOWIEC	2
ARS MEDICA" S.C. SZCZYTNA	2
SPECJALISTYCZNY SZPITAL MIEJSKI IM MIKOŁAJA KOPERNIKA TORUŃ	2
MAGODENT WARSZAWA	2
KRAJOWA FUNDACJA MEDYCZNA WARSZAWA	2
PRAKTYKA LEKARZA RODZINNEGO EWA STOCKA-BŁĄŻEJEWSKA WROCŁAW	2
KONWENT OO. BONIFRATRÓW, WROCŁAW	2
AGATA SŁAWIN NZOZ PRAKTYKA LEKARZA RODZINNEGO WROCŁAW	2
SPEKTRUM SP. Z O.O. WROCŁAW	2
SZPITAL SPECJ. CHOROÓB PŁUC ZAKOPANE	2
"ZDROWIE" SPÓŁKA Z O O ZAWOJA	2

Szpital/Przychodnia	Liczba
SZPITAL IM. SKŁODOWSKIEJ ZGIERZ	2
NP ZOZ PEMED ŻARÓW	2
NP ZOZ "MEDICUS" ŻARÓW	2
SZKOŁA POLICEALNA NR 1 OCHRONY ZDROWIA BIAŁYSTOK	1
PRZYCHODNIA MIEJSKA, DENSITY BIELAWA	1
BESKIDZKIE CENTRUM ONKOLOGII BIELSKO BIAŁA	1
SZPITAL WOJEWÓDZKI W BIELSKU-BIAŁEJ	1
SZPITAL CHIRURGII MAŁOINWAZYJNEJ I REKONSTRUKCYJNEJ BIELSKO-BIAŁA	1
WOJEWÓDZKI SZPITAL DLA NERWOWO I PSYCHICZNIE CHORYCH BOLESŁAWIEC	1
CENTRUM SPECJALISTYCZNE BIOMED BOLESŁAWIEC	1
SAMODZIELNY PUBLICZNY ZOZ W BOLKOWIE	1
ZESPÓŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ BRODNICA	1
ZAKŁAD OPIEKUŃCZO-LECZNICZY W BRZESKU	1
NZOZ NINA-MED BURGRABICE	1
CENTRUM PULMONOLOGII I TORAKOCHIRURGII BYSTRA	1
ZESPÓŁ SZPITALI MIEJSKICH CHORZÓW	1
SZPITAL POWIATOWY W CHRZANOWIE	1
SPECJALISTYCZNY SZPITAL WOJEWÓDZKI W CIECHANOWIE	1
CENTRUM MEDYCZNE "MAŁGORZATA" CZĘSTOCHOWA	1
SPÓŁKA CYWILNA RACZYŃSCY DZIERŻONIÓW	1
NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ WER-MED DZIERŻONIÓW	1
ZOZ MSW GDAŃSK	1
PORADNIA GINEKOLOGICZNA GŁOGÓW	1
NP ZOZ "UNIMED" SPÓŁKA ZOO GŁUSZYCA	1
SP ZOZ W GOSTYNIU	1
POWIATOWE CENTRUM OPIEKI ZDROWOTNEJ W GÓRZE	1
POWIATOWE CENTRUM MEDYCZNE GRÓJEC	1
CHIRURGIA - CIEPLICE ANDRZEJ CHRUSCIEL JELENIA GÓRA	1
WOJEWÓDZKI SPECJALISTYCZNY ZOZ CHORÓB PŁUC I GRUŻLICY KALISZ	1
DOLNOŚLĄSKIE CENTRUM REHABILITACJI KAMIENNA GÓRA	1
MED HOLDING KATOWICE	1
UNIWERSYTECKIE CENTRUM OKULISTYKI I ONKOLOGII KATOWICE	1
WOJ. SZPITAL ZESPOLONY W KIELCACH	1
SZPITAL WOJEWÓDZKI IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA KOSZALIN	1
SCANMED MULTIMEDIS SP Z O O KRAKÓW	1
HOSPICJUM ŚW. ŁAZARZA W KRAKOWIE	1
VITADENT LEGNICA	1
ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "A-DENT" LEGNICA	1
SPÓŁKA LEKARSKA "BIEGUNOWA" LEGNICA	1
PRAKTYKA LEKARZA RODZINNEGO "NOVA" LUBAŃ	1
HOSPICJUM SANTA GALLA ŁABUNIE	1
INSTYTUT CENTRUM ZDROWIA MATKI POLKI ŁÓDŹ	1
SZPITAL IM. BARLICKIEGO W ŁODZI	1
UNIWERSYTECKI SZPITAL KLINICZNY ŁÓDŹ	1
"VITA-SPEŠ" MIELEC	1
DERMA-MED MYŚLENICE	1
SZPITAL SPECJALISTYCZNY IM. JĘDRZEJA ŚNIADECKIEGO NOWY SĄCZ	1
OŚRODEK ONKOLOGII "ONKOVIT" NYSA	1
NOWY SZPITAL W OLKUSZU	1
OŚRODEK ONKOLOGICZNY "KOPERNIK" OLSZTYN	1

Szpital/Przychodnia	Liczba
PRZYCHODNIA LEKARSKA MEDICA S.C. OŁAWA	1
ELŻBIETA WENTA-STAROSTKA PRAKTYKA LEKARSKA OŁDRZYCHOWICE KŁODZKIE	1
STOWARZYSZENIE IMIENIA DOKTORA WOJCIECHA GRZYWNY OPOLE	1
SP ZOZ OPOLE	1
ZOZ OPIEKI NAD MATKĄ I DZIECKIEM OPOLE	1
ZESPÓŁ ZOZ-ÓW W OSTROWIE WIELKOPOLSKIM	1
SZPITAL SPECJALISTYCZNY IM. STANISŁAWA STASZICA PIŁA	1
PLESZEWSKIE CENTRUM MEDYCZNE	1
SZPITAL WOJEWÓDZKI W POZNANIU	1
PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PRZEWORSK	1
SZPITAL PUSZCZYKOWO	1
MAZOWIECKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY RADOM	1
"SALUS" SŁUPSK	1
IGOR MADEJ PRAKTYKA LEKARSKA SMOLEC	1
POWIATOWY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ STARACHOWICE	1
PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ STASZÓW	1
GRAŻYNA ŁANUCHA Firma "AKME" STRONIE ŚLĄSKIE	1
SZPITAL POWIATOWY IM PRAŁATA J GLOWATZKIEGO STRZELCE OPOLSKIE	1
SZPITAL SZAMOTUŁY	1
SZPITAL KLINICZNY NR 1 SZCZECIN	1
NOWY SZPITAL SZCZECIN	1
SZPITAL IM. SOKOŁOWSKIEGO SZCZECIN	1
SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ SZCZECIN	1
SZPITAL WOJSKOWY Z PRZYCHODNIĄ SZCZECIN	1
ZACHORNIOPPOMORSKIE C.O. SZCZECIN	1
WOJEWÓDZKI SZPITAL ZESPOLONY SZCZECIN	1
SZPITAL KLINICZNY NR 2 PUM SZCZECIN	1
WALDEMAR PIENKOWSKI PRAKTYKA LEKARSKA SZKLARSKA PORĘBA	1
NOWY SZPITAL W SZPROTAWIE	1
RAJ-MED ŚWIDNICA	1
CARITAS DIECEZJI ŚWIDNICKIEJ ŚWIDNICA	1
NEX-MEDICAL ŚWIEBODZICE	1
TOMASZOWSKIE CENTRUM ZDROWIA TOMASZÓW MAZOWIECKI	1
SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ TORZYM	1
SPECJALISTYCZNY GABINET UROLOGICZNY WAŁBRZYCH	1
PRZYCHODNIA PIASKOWA GÓRA WAŁBRZYCH	1
107 SZPITAL WOJSKOWY WAŁCZ	1
MIĘDZYLESKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY WARSZAWA	1
SZPITAL BRÓDNOWSKI W WARSZAWIE	1
CENTRALNY SZPITAL KLINICZNY WARSZAWA	1
ENDOTERAPIA WARSZAWA	1
SZPITAL KLINICZNY IM. PROF. W. ORŁOWSKIEGO WARSZAWA	1
SZPITAL PRZEMIENIENIA PAŃSKIEGO WARSZAWA	1
NP ZOZ MAGODENT WARSZAWA	1
SAMODZIELNY PUBLICZNY CENTRALNY SZPITAL KLINICZNY WARSZAWA	1
SZPITAL KOLEJOWY WILKOWICE	1
OŚRODEK ZDROWIA W WISZNI MAŁEJ	1
WOJEWÓDZKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY WŁOCŁAWEK	1
HOSPICJUM OPATRZNOŚCI BOŻEJ WOŁOMIN	1
SZPITAL POWIATOWY W WOŁOMINIE	1

Szpital/Przychodnia	Liczba
NIEPUBLICZNY ZOZ "PRZYCHODNIA KOSMONAUTÓW" WROCŁAW	1
PRZYCHODNIA NA BISKUPINIE SP Z O O WROCŁAW	1
FUNDACJA WROCŁAWSKIE HOSPICJUM DLA DZIECI WROCŁAW	1
PRAKTYKA LEKARZA RODZINNEGO, ul. PARTYZANTÓW 72 WROCŁAW	1
HOSPICJUM DLA DZIECI DOLNEGO ŚLĄSKA WROCŁAW	1
ZESPÓŁ USŁUG MEDYCZNYCH LEK TRANS WROCŁAW	1
JANINA GRYGIEL DORACZYŃSKA PRAKTYKA LEKARZA RODZINNEGO WROCŁAW	1
DOLMED WROCŁAW	1
FAWAZ SLEIMAN SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA LEKARSKA WROCŁAW	1
DOLNOŚLĄSKI WOJEWÓDZKI OŚRODEK MEDYCyny PRACY WROCŁAW	1
PRAKTYKA LEKARZY RODZINNYCH CEBULA, STUDZIŃSKA-KAŁ WROCŁAW	1
SZPITAL KLINICZNY NR 1 IM.PROF.STANISŁAWA SZYSZKO ZABRZE	1
NP ZOZ EDAMED S.C. ZGORZELEC	1
	25083

PIŚMIENNICTWO

Wydawnictwa Dolnośląskiego Centrum Onkologii we Wrocławiu:

1. Błaszczyk J., Pudełko M., Lorenz K.: Nowotwory złośliwe na Dolnym Śląsku w roku 1991. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 1993.
2. Błaszczyk J., Pudełko M., Lorenz K.: Nowotwory złośliwe na Dolnym Śląsku w roku 1992. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 1994.
3. Błaszczyk J., Pudełko M., Lorenz K.: Nowotwory złośliwe na Dolnym Śląsku w roku 1993. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 1995.
4. Błaszczyk J., Keppel J., Pudełko M.: Atlas zachorowalności na nowotwory kobiece w woj. jeleniogórskim w latach 1984-1993. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 1996.
5. Błaszczyk J., Pudełko M., Lorenz K.: Nowotwory złośliwe na Dolnym Śląsku w roku 1994. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 1996.
6. Błaszczyk J., Pudełko M., Lorenz K.: Nowotwory złośliwe na Dolnym Śląsku w roku 1995. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 1997.
7. Błaszczyk J., Pudełko M., Lorenz K.: Atlas nowotworów złośliwych w woj. wrocławskim w latach 1985-1994. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 1997.
8. Błaszczyk J., Pudełko M., Lorenz K.: Nowotwory złośliwe na Dolnym Śląsku w roku 1996. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 1998.
9. Błaszczyk J., Pudełko M., Lorenz K.: Nowotwory złośliwe na Dolnym Śląsku w roku 1997. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 1999.
10. Błaszczyk J., Pudełko M., Sidorowicz W.: Atlas zachorowalności na nowotwory złośliwe we Wrocławiu w latach 1995-1997. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 1999.
11. Błaszczyk J., Pudełko M.: Nowotwory złośliwe na Dolnym Śląsku w roku 1998. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2000.
12. Błaszczyk J., Pudełko M.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 1999. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2001.
13. Błaszczyk J., Pudełko M., Cisarż K.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2000. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2002.
14. Błaszczyk J., Pudełko M., Cisarż K., Maroszek J.: Atlas zachorowalności na nowotwory złośliwe we Wrocławiu w latach 1998-2001. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2003.
15. Błaszczyk J., Pudełko M., Cisarż K.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2001. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2003.
16. Błaszczyk J., Pudełko M., Cisarż K.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2002. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2004.
17. Błaszczyk J., Pudełko M., Cisarż K.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2003. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2005.
18. Błaszczyk J., Pudełko M., Cisarż K.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2004. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2006.
19. Błaszczyk J., Pudełko M., Cisarż K.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2005. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2007.
20. Błaszczyk J., Pudełko M., Bębenek M.: Przeżycia pięcioletnie chorych na nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim z lat 1985-2001. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2007.
21. Błaszczyk J., Pudełko M., Cisarż K.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2006. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2008.
22. Błaszczyk J., Jagas M., Hudziec P.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2007. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2009.

23. Błaszczyk J., Jagas M., Hudziec P.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2008. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2010.
24. Błaszczyk J., Jagas M., Hudziec P.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2009. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2011.
25. Błaszczyk J., Jagas M., Bębenek M.: Przeżycia pięcioletnie chorych na nowotwory złośliwe z lat 1985-2004 w woj. Dolnośląskim. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2011.
26. Błaszczyk J., Jagas M., Hudziec P.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2010. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2012.
27. Błaszczyk J., Jagas M., Hudziec P.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2011. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2013.
28. Błaszczyk J., Jagas M., Hudziec P.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2012. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2014.
29. Błaszczyk J., Jagas M., Hudziec P.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2013. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2015.
30. Błaszczyk J., Jagas M., Hudziec P.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2014. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2016.

Pozostałe:

31. www.onkologia.org.pl
32. Międzynarodowa Klasyfikacja Chorób i problemów zdrowotnych. Rewizja dziesiąta. Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne „Versalius”, Kraków, 1994.
33. Hakulinen T.: Cancer survival corrected for heterogeneity in patient withdrawal. Biometrics 1982, 38, 933-942.

Adresat: MINISTERSTWO ZDROWIA; Wojewódzkie Biuro Rejestracji Nowotworów
Przekazać w terminach przewidzianych w programie badań statystycznych statystyki publicznej

		Numer w KRN	
MZ/N-1a KARTA ZGŁOSZENIA NOWOTWORU ZŁOŚLIWEGO			
1. Nazwa i adres jednostki—pieczętka z numerem REGON		2. REGON (cz. I resort. kodu identyf.)	
		3. PESEL	
		4. Data urodzenia	
		5. Płeć ☐ mężczyzna ☐ kobieta	
6. Obywatelstwo ☐ polskie ☐ obcokrajowiec		Kraj pochodzenia	
7. Nazwisko			
8. Imię			
ADRES			
9. Miejscowość		10. Kod pocztowy	
11. Ulica, nr domu, nr mieszkania		12. Kod TERYT	
13. Województwo		14. Powiat	
		15. Gmina	
16. Ukończona szkoła ☐ bez wykształcenia ☐ podstawowa ☐ gimnazjum ☐ zasadnicza zawodowa ☐ średnia ☐ policealna ☐ wyższa			
17. DATA ROZPOZNANIA			
DATA PRZYJĘCIA		21. DATA ZGONU	
18. do ambulatorium		22. Miejsce zgonu	
19. do szpitala		23. Przyczyna zgonu	
20. Data wypisu		24. Kod przyczyny zgonu ICD-10	
		☐ szpital ☐ nowotwór wyjściowa	
		☐ dom ☐ inna wtórna	
		☐ inne bezpośrednia	
25. ROZPOZNANIE KLINICZNE: ICD-10		26. Rozpoznanie histopatologiczne	
Opis i lokalizacja nowotworu:		27. Kod histopat.	
.....		☐ Nie pobrano materiału do badania	
.....		☐ Pobrano wycinek (badanie w toku)	
.....		☐ Wynik negatywny (nie potwierdzono nowotworu)	
.....		☐ Wynik pozytywny (potwierdzono nowotwór)	
28. Nowotwór ☐ pojedynczy ☐ mnogi ☐ przerzut		Data wyniku	
29. Miejsce przerzutu:		Typ histologiczny:	
30. Data przerzutu		34. Stopień zaawansowania	
31. Strona ciała ☐ prawa ☐ lewa ☐ obie strony		35. Stadium zaawansowania	
32. Kod zaawansowania TNM (7 rewizja)		☐ in situ	
☐ TIS T ☐ N ☐ M		☐ miejscowe	
33. Inne klasyfikacje zaawansowania		☐ regionalne (przerzuty reg.)	
(np. FIGO, Clark/Breslow, Astler-Coller, Ann Arbor, Gleason)		☐ uogólnione (przerzuty odl.)	
Wynik		36. Inne podstawy rozpoznania	
		37. Leczenie skojarzone	
☐ cytologia ☐ operacja wywiad.		38. Leczenie nieskojarzone	
☐ markery nowotw. ☐ badanie kliniczne		Mogłoby znaczenie kilku pól dzień - miesiąc - rok	
☐ endoscopia ☐ sekcja		☐ chirurgia	
☐ radiologia ☐ tylko akt zgonu		☐ radioterapia	
☐ inne bad. obraz. ☐ skryning tura		☐ chemioterapia	
		☐ hormonoterapia	
		☐ immunoterapia	
		☐ ter. celowana	
		☐ przeszczep	
		☐ inne	
39. Dla raka piersi (C50, D05)		Data rozpoczęcia:	
☐ mastektomia ☐ leczenie oszczędzające		☐ lecz. nieskojarzone (wypełnić pkt 36)	
		40. Rodzaj leczenia ☐ radykalne ☐ paliatywne ☐ objawowe ☐ skierowany na leczenie ☐ brak zgody na leczenie	
41. Data wypełnienia		42. Nr PWZ lekarza	
43. Podpis i pieczętka lekarza		44. Identyfikator osoby wprowadzającej	

INSTRUKCJA WYPELNIANIA KARTY ZGŁOSZENIA NOWOTWORU ZŁOŚLIWEGO

Zasady Ogólne

Karta Zgłoszenia Nowotworu Złośliwego MZ/N-1a służy do zgłaszania wykrytych przypadków nowotworów złośliwych oraz raka *in situ* przez placówki publicznej i niepublicznej służby zdrowia na terenie całego kraju.

Kartę należy wypełniać:

- przy pierwszym rozpoznaniu lub podejrzeniu nowotworu,
- przy tych wizytach kontrolnych, w czasie których zostały stwierdzone istotne zmiany mające związek z: diamiózą (zmiana lub doprecyzowanie rozpoznania, stwierdzenie kolejnego nowotworu); leczeniem (podjęcie i zakończenie leczenia, wdrożenie innego leczenia); postępem choroby (stwierdzenie przerzutów, nawrotu, progresji lub transformacji choroby).
- na podstawie aktu zgonu, jeśli przyczyną zgonu był nowotwór złośliwy.

Zgłoszeniu podlegają choroby nowotworowe oznaczone w X rewizji Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych numerami C00-C97, D00-D09 oraz D37-D48 (nowotwory o niepewnym lub nieznanym charakterze).

ZASADY WYPELNIANIA KARTY

Kartę należy wypełniać czytelnie czarnym lub niebieskim długopisem, używając drukowanych liter, a pola kodowe zaznaczać symbolem X wewnątrz obszaru pola.

Pola oznaczone szarym kolorem można pozostawić niewypełnione (nr 12, 25, 27).

Pole 1. Należy wstawić nazwę lub stempel jednostki zgłaszającej.

Pole 2. Należy wpisać część I resortowego kodu identyfikacyjnego (REGON).

Pole 3. Należy wpisać pełny numer PESEL.

Pole 4. Należy wpisać datę urodzenia według ustalonego formatu: dd-mm-rrrr.

Pole 5. Należy zaznaczyć znakiem X odpowiednią płeć.

Pole 6. W przypadku obywateli innych krajów niż Polska, należy wpisać kraj pochodzenia.

Pole 7. Należy wpisać aktualne nazwisko pacjenta.

Pole 8. Należy wpisać imię (imiona) pacjenta.

Pole 9. Należy wpisać miejscowość, w której pacjent jest zameldowany na stałe.

Pole 10. Należy wpisać kod pocztowy miejsca zamieszkania pacjenta.

Pole 11. Należy wpisać ulicę, nr domu i mieszkania pacjenta w miejscu zameldowania.

Pole 12. Nie wypełniać (wypełnia właściwy rejestr onkologiczny).

Pole 13. Należy wpisać województwo, w którym leży miejscowość.

Pole 14. Należy wpisać powiat, w którym leży miejscowość.

Pole 15. Należy wpisać gminę, w której leży miejscowość.

Pole 16. Należy zaznaczyć znakiem X ukończoną przez pacjenta szkołę.

Pole 17. Należy wpisać datę rozpoznania nowotworu według ustalonego formatu: dd-mm-rrrr.

Pole 18. Należy wpisać datę porady ambulatoryjnej według ustalonego formatu: dd-mm-rrrr.

Pole 19. Należy wpisać datę przyjęcia do szpitala według ustalonego formatu: dd-mm-rrrr.

Pole 20. Należy wpisać datę wypisu ze szpitala według ustalonego formatu: dd-mm-rrrr.

Pole 21. Należy wpisać datę zgonu pacjenta według ustalonego formatu: dd-mm-rrrr.

Pole 22. Należy zaznaczyć znakiem X miejsce zgonu pacjenta (hospicjum należy do kategorii „inne”).

Pole 23. Należy zaznaczyć znakiem X przyczynę zgonu pacjenta.

Pole 24. Należy podać przyczynę zgonu w klasyfikacji ICD-10: wyjściową, wtórną i bezpośrednią.

Pole 25. Pola kodowego nie wypełniać. W miejscu na opis należy wpisać rozpoznanie kliniczne z dokładnym umiejscowieniem nowotworu (także tkanki krwiotwórczej i układu chłonnego), precyzując czy chodzi o umiejscowienie pierwotne, czy przerzut, a pierwotny punkt wyjścia nowotworu jest niezany.

Pole 26. Jeżeli chory nie miał badania histopatologicznego, w polu należy zakreślić „nie pobrano materiału do badania”. Jeżeli nie otrzymano jeszcze wyniku badania, należy zakreślić „pobrano wycinek - badanie w toku”. Jeżeli wynik badania był ujemny, należy zakreślić „wynik negatywny”, jeśli zaś badanie potwierdziło występowanie nowotworu, należy podać pełne rozpoznanie histopatologiczne lub zakreślić „wynik pozytywny”. W przypadku potwierdzenia nowotworu należy wpisać (słownie) typ histologiczny.

Pole 27. Pola kodowego nie wypełniać.

Pole 28. Należy zaznaczyć, czy rozpoznany nowotwór jest pierwszym nowotworem, czy jest to kolejny różny histologicznie nowotwór. W wypadku przerzutu zakreślić pole przerzut.

Pole 29. Wpisać (słownie) miejsce przerzutu nowotworu.

Pole 30. Wpisać datę wykrycia przerzutu.

Pole 31. W przypadku nowotworów umiejscowionych w narządach parzystych należy podać stronę ciała pacjenta, po której znajduje się nowotwór.

Pole 32. Należy wpisać kod zaawansowania choroby nowotworowej według klasyfikacji TNM wersja 7.

Pole 33. Jeśli istnieje specyficzna dla nowotworu klasyfikacja zaawansowania i znany jest jej wynik, należy wpisać nazwę klasyfikacji, w której określono stadium badania oraz wynik (np. klasyfikacja FIGO dla nowotworów ginekologicznych (C51-C58), Ann Arbor dla chłoniaków (C81-C85), Astler- Coller dla jelita grubego (C18-C20), Breslow/Clark dla czerniaka (C43) lub sumę Gleasona dla raka gruczołu krokowego (C61)).

Pole 34. Należy określić stopień zaawansowania według klasyfikacji TNM wersja 7.

Pole 35. Jeśli diagnostyka TNM nie jest możliwa, należy określić stadium zaawansowania choroby według podanych kategorii.

Pole 36. Jeżeli nie wykonano badania histopatologicznego, należy zakreślić, jakie inne badania były podstawą rozpoznania nowotworu. Wskazywanie innych badań, których rezultat nie posiada istotnej wartości diagnostycznej, jest niecelowe. W przypadku wykrycia nowotworu w badaniu skryningowym, należy podać turę badania. Możliwe jest zaznaczenie kilku pól.

Pole 37. Należy określić, jakie metody leczenia skojarzonego zastosowano u pacjenta (kolejność nieistotna) oraz datę wykonania badania.

Pole 38. Należy zakreślić, jakiemu leczeniu przeciwnowotworowemu nieskojarzonemu poddano dotychczas pacjenta (operacja wywiadowcza nie jest leczeniem chirurgicznym). Przy każdej metodzie należy wpisać datę rozpoczęcia leczenia. Możliwe jest zaznaczenie kilku pól.

Pole 39. W przypadku raka piersi (C50, D05) podać, czy chirurgia obejmowała mastektomię czy leczenie oszczędzające (np. kwadrantektomia).

Pole 40. Należy określić rodzaj leczenia, zaznaczając jedną z przewidzianych w karcie możliwości.

Pole 41. Należy wpisać datę wypełnienia karty według formatu: dd-mm-rrrr.

Pole 42. Numer PWZ lekarza wypełniającego kartę.

Pole 43. Czytelny podpis i pieczęć lekarza.